

משרד החינוך
האגף לתרבות תורנית

מדי חודש בחודשו

עורך: אריה וינברגר

גיליון 196 - אייר-סיוון התשע"א

עריכה: הרב אריה וינברגר

ייעוץ: חנה תובל מרמלשטיין

עיצוב עטיפה, סדר וגרפיקה: סטודיו "שושנה שחר"

הוצאה לאור: גף הפרסומים, משרד החינוך

כתובת למכתבים: הרב אריה וינברגר, האגף לתרבות תורנית, משרד החינוך

רח' כנפי נשרים 22, ירושלים 95464

אתר האינטרנט של האגף לתרבות תורנית: www.education.gov.il/toranit

© כל הזכויות שמורות

נא לשמור על קדושת הגיליון

ירושלים, אייר-סיוון, התשע"א

תוכן העניינים

	חודש המורשת היהודית
7	תאריכים ומאורעות בחודשי אייר-סיוון
17	בדרך האתרים - מס' 39
22	חומר עיוני למדריכה
22	▪ פסח שני כפתרון חינוכי-ערכי
24	▪ הגאולה במזל תאומים (בין ניסן לסיוון)
25	דינים
25	▪ מדיני חג השבועות
27	לוח המודעות מס' 78 - תשבץ אייר-סיוון
28	פעולות
28	א. חגי אייר
31	ב. לג בעומר
33	ג. חג השבועות
40	ד. פרשיות החודש
43	ה. סיפורים בחרוזים
49	מלאכות יד
49	▪ פעילויות לחגי חודש אייר
54	▪ פעילויות לחג השבועות
58	חומר עזר
62	פתרון לתשבץ אייר-סיוון
62	פתרון חידות פרשיות החודש
63	פתרון למשחק כוורת
63	פתרון נמשלה התורה למים

חודש המורשת היהודית - תשע"א

זוכים אנו השנה לציין, את "חודש המורשת היהודית" הי"ט. אירוע זה, הנערך בכל שנה מביא עימו ערך מוסף ומיוחד, לפעולותיו הרבות של האגף לתרבות תורנית. הוא מאופיין במפגש שבין סגנונותיה הרבים של המורשת היהודית ודרכי הבעתה בעם ישראל.

שילוב הסגנונות הללו בא לידי ביטוי בחודש זה, במפגש החברתי והתרבותי בין קהלים שונים. הוא מתקיים בשיתוף פעולה עם הרשויות המקומיות, האזוריות, ומוסדות וארגונים בכל רחבי הארץ.

פעילות זו מצוינת בערבי לימוד ועיון ובקיום סיורים לימודיים חווייתיים. הקונצרטים והמפגשים המוסיקליים השונים משלבים שירה עברית-ישראלית, יחד עם פיוטי המזרח, המתובלים בחזנות מערבית. באירועים אלה, נוטלים חלק אמני הבמה והתיאטרון השונים. אלה מציגים לציבור את מיטב הרפרטואר, המתחבר למורשת היהודית. כולם יחד, יוצרים חגיגה אחת גדולה ודיאלוג רוחני וערכי עם שורשיה של תרבותנו עתיקת הימים.

תודה וברכה לכל העוסקים במלאכת מחשבת זו: לראשי הערים וראשי המועצות-המקומיות והאזוריות, לרכזי ומנהלי היחידות לתרבות תורנית ברשויות. יבואו על הברכה גם חברי במטה האגף: לסגן מנהל האגף - מר ציון מנצורה ולמפקחים המחוזיים, הרב ב"צ מזרחי, הרב ד"ר אליהו אביעד ומר חיים שני.

מידע על הפעילות בחודש זה, ניתן לקבל באתר האגף:

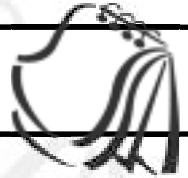
www.education.gov.il/toranit

בברכה

שמריהו הרמן

מנהל האגף לתרבות תורנית

תאריכים ומאורעות בחודשי אייר-סיוון

(אירועים, אתרים וגדולי מורשת)

חודש אייר

הקדמה

שם החודש: שמו המקובל של החודש במקרא הוא "החודש השני" וכך הוא נזכר במקרא. בנוסף חודש אייר נקרא במקרא בשם "זיו". שם זה מופיע בקשר לבניית בית המקדש הראשון בידי שלמה המלך וכך נאמר "בחודש זו, הוא החדש השני לְמֶלֶךְ שלמה על ישראל, ויבן הבית" (מלכים א, ו, א), וכן "בשנה הרביעית יסד בית ה' בירח זו".

השם "אייר" אינו נזכר במקרא כלל - זה אינו שם עברי. מקורו בבלי ופירושו אור (כמו "זיו") והוא בא להדגיש את האור המיוחד שישנו בעולם בחודש זה, הבא אחרי חודשי החורף הקודרים. גדולי המקובלים מצאו בשם זה רמזים וסודות עמוקים. אייר - ראשי תיבות "אני ה' רופאיך - חודש שהוא טוב לרפואת הגוף והנפש. על חודש אייר המסורת אומרת שכל אחד מימיו יפה ונאה לרפואה שכן אורו מרענן ומשיב נפש. בהישנות היו"ד פעמיים בשם אייר רואים חכמי הסוד רמז לכפילות כוחו המרפא של חודש אייר.

בחודש אייר הראשון שלאחר יציאת מצרים הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה, ובקרני אורה ריפא את בני ישראל מן המומים שדבקו בהם במשך שנות עבדותם. מני אז קיים אור מיוחד בעולם בחודש זה. חודש אייר הוא חודש ריפוי מגלות ומעבדות, ואכן מאורעות העצמאות, הגאולה והריפוי מן הגלות התרחשו ונקבעו באייר.

על פי "בסוד חודשי השנה", מאת ש"ז כהנא

מזלו של החודש - שור הוא סמל של אבלות ושל תקווה גם יחד. השור וקרני השור הם גם סמל למלחמה. השור מסמל את חרישת השדה כפי שנאמר "ורב-תבואות בכח שור" (משלי יד: ד) והוא גם מזכיר את העלאת הביכורים שבה מילא השור תפקיד בולט.

אירועים

ה באייר (נדחה) - יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ולנפגעי פעולות האיבה. יום הזיכרון נקבע כדי לזכור ולהזכיר את קורבנם וגבורתם של לוחמי מערכות ישראל אשר מסרו את נפשם על תקומת העם והארץ ולהעלות את זיכרם של נפגעי פעולות האיבה.

במערכה על עצמאות ישראל מיום החלטת עזרת האו"ם ועד לכריתת הסכמי שביתת הנשק נפלו כ-8,000 איש ואישה, מתוכם 2,000 אזרחים, וזאת מתוך אוכלוסייה יהודית שמנתה בעת הכרזת המדינה כ-650,000 איש, כ-6,000 לוחמים נפלו במערכה, לא בכדי שם המשורר נתן אלתרמן בפי הנופלים את המילים "אנחנו מגש הכסף שעליו לך ניתנה מדינת היהודים".

המעבר מיום הזיכרון ליום העצמאות הוא מאוד חד - מתוגה לשמחה - אך קבעו את ההצמדה בין המועדים הללו כדי לציין את הקשר האמיץ בין קורבנם של הלוחמים לבין הקמת המדינה.

ו באייר (נדחה) - יום העצמאות למדינת ישראל.

ביום ה באייר תש"ח (1948) החליטה מועצת העם "על הקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל". יום זה הוא עדות חיה לתוקפה של הברית האלוהית, המקשרת בין עם ישראל לארצו. רוח תחייה לאומית סחפה את יהדות העולם בעיקבות הקמת המדינה, אשר הזינה וחיזקה את האמונה בברית שכרת ה' עם העם היהודי להיות ממלכת כוהנים וגוי קדוש. לפני הקמת המדינה כששלטונות המנדט הבריטי הגבילו ביותר את עליית היהודים לארץ-ישראל, בוצעו על ידי המחתרות - ההגנה ואצ"ל - מבצעי העפלה נועזים, שבהם הובאו לארץ אלפי עולים, ללא רשיונות השלטון הבריטי. אירגוני המחתרת ניסו, כל אחד בדרכו, לשחרר את הארץ משלטון הבריטים. ב-יז בכסלו תש"ח (29 בנובמבר 1947) נתקבלה בעצרת האומות המאוחדות החלטה על הקמת מדינה יהודית ריבונית. בעיקבות ההחלטה, גאה גל של התלהבות והתעוררות בקרב יהודי הארץ והעולם. הערבים פתחו במאבק מזוין נגד החלטת האו"ם, במעשי רצח ובהתנפלויות על ערים ויישובים יהודיים. ביום ה באייר תש"ח (1948), בשעות אחה"צ של יום השישי, התכנסו מנהיגי היישוב, חברי מועצת העם, והכריזו על הקמת מדינת ישראל. בלילה שלאחר מכן פרצה מלחמת השיחרור בין כל צבאות ערב לבין היישוב היהודי. בתום חודשי המלחמה נחתמו הסכמי שביתת הנשק עם צבאות ערב וכך נקנתה עצמאות מדינתנו בדם רב. כ-700,000 פליטים יהודים ברחו ממדינות ערב בעיקבות גל פרעות שנפתח כנגדם עקב ניצחון ישראל על הערבים. רוב העולים הגיעו לארץ בתחילת שנות החמישים ומחוסר ברירה שוכנו במעברות. ישראל התחילה בקליטת עלייה בתנאים קשים תוך הנהגת מדיניות של כור היתוך וצנע כלכלי.

יד באייר - פסח שני. מי שלא יכול היה להקריב את קורבן הפסח בבית המקדש בערב פסח, היה מביא את קורבן הפסח ב-יד באייר, והיה לו אז יום שמחה. ולכן אין אומרים תחנון בתפילה ביום זה. יש הנוהגים לאכול ביום זה מצה שנשארה מפסח, לזכר קורבן הפסח שנאכל עם המצות. מועד זה של פסח שני, ניתן לבני ישראל בשנה השנייה ליציאת מצרים. הקב"ה ציווה אז שבני ישראל יקריבו את הפסח במועדו (אף-על-פי שבני ישראל היו עדיין במדבר), אולם נמצאו אנשים שהיו טמאים ולא יכלו להקריב הפסח או היו רחוקים מבית המקדש, הם ביקשו שתיתן להם הזדמנות נוספת להקרבת הפסח. כשראה ה' שהם משתוקקים לזה בכל ליבם, נתן להם מועד שני לתקן את מה שחיסרו ב-יד בניסן.

יח באייר - לג בעומר.

לפי המסורת ב-לג בעומר נפסקה פטירתם של עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא שלא נהגו כבוד זה בזה. לפי ההלכה אין אומרים בו תחנון, אין מתענים בו, פרט לחתן ביום חופתו, ונישאים בו (מנהג הספרדים להינשא למחרת ב-לד בעומר). בישראל הוא חג הגבורה. לפי דעה אחת חל ראשית המרד הגדול נגד הרומאים (בסופו של הבית השני) או פרץ בו מרד בר-כוכבא ולפי דעה אחרת נחל בו בר-כוכבא ניצחון מסוים במלחמתו ברומאים. והטעם למשחקי חץ וקשת, כעין "ללמד בני יהודה קשת", לפי הדעה שיום זה הוא יומו של ר' שמעון בר יוחאי. לפי חז"ל לא נראתה הקשת בשמים בימי חייו והיה זה סימן שזכותו של רשב"י הגנה על העולם מפורענויות, ולא היה צריך בימיו להראות את הקשת בשמים, שהיא כידוע סימן פורענות שרק בגלל שבועתו של הקב"ה לא בא מבול לעולם אף על פי שהוא ראוי לכך בגלל המעשים הרעים של בני האדם.

ניתנו טעמים נוספים לייחודו של יום לג בעומר. באותו יום החל המן לרדת לבני ישראל במדבר, בו ביום יצאו רבי שמעון בר יוחאי (רשב"י) ובנו רבי אלעזר מן המערה שבתוכה הסתתרו מהחיילים הרומאים שביקשו את נפשם, בגלל ששמרו על יהדותם בלימוד התורה. ב-לג בעומר נישא רשב"י. לראשונה נמצא בקבלת האר"י שרשב"י נפטר ביום זה ולפיכך נקבע בספר "חמדת ימים" ללמוד לזכרו. על-פיו נערך תיקון מיוחד ללימוד בלילה וביום. מראשית המאה התשע-עשרה נהגו הספרדים בצפת להוליך למירון, בערב לג בעומר, ספר תורה בשירה ובריקודים תחת חופה מקושטת. כיום, בנוסף לעלייה לקברו של רשב"י, נוהגים בני נוער ברחבי הארץ להדליק מדורות ולבלות סביבן בשירה ובריקודים.

כח באייר תשכ"ז (1967) - פרצה מלחמת ששת הימים.

במשך למעלה מעשר שנים מאז מבצע קדש תשט"ז (1956) נמשכו התקפות הפיזאיון (מחבלים) על יישובים בארץ. גברו האיומים של הערבים להשמיד את ישראל. באביב תשכ"ז (1967) הורחק - לפי דרישת מצרים - כוח החירום של האו"ם מרצועת עזה, מסיני ומשארם א-שייך, שם הוצב מאז מבצע קדש. מצרים סגרה את תעלת סואץ ואת מיצרי טיראן לספינות ישראליות, ובכך נחסם המוצא הישראלי היחיד למזרח, ששם היו מקורות הנפט העיקריים שלה. ישראל נכנסה לכוננות וערכה גיוס מקיף. הוקמה ממשלת אחדות לאומית.

עם פרוץ המלחמה, שנמשכה שישה ימים בלבד, פרצו חילות השריון, הרגלים והצנחנים את המערך המצרי, הגיעו עד תעלת סואץ ושיחררו את מיצרי טיראן ושארם-א-שייך.

על אף אזהרות ישראל, הצטרפה ירדן למערכה וירושלים הופגזה. כוחות ישראלים שיחררו את ירושלים המזרחית, את העיר העתיקה - כולל הכותל המערבי והר הבית - ואת יהודה ושומרון מידי הירדנים, והגיעו עד הירדן. בצפון נכבשה רמת הגולן עד למעבר קוניטרה. כשנסתיימה המלחמה ב-10 ביוני שלטה ישראל בכל ארץ-ישראל המערבית, במרחבי סיני וברצועת עזה.

כח באייר תשכ"ז (1967) - יום שיחרור ירושלים.

ביום זה, ביום השלישי למלחמת ששת הימים שיחרר צה"ל את מזרח ירושלים ובכלל זה העיר העתיקה, הר הבית והכותל המערבי משלטון ירדני ששלט במקומות הללו במשך 19 שנים מאז מלחמת הקוממיות בתש"ח (1948).

צה"ל התגלה כצבא מופת, המשלב חוכמה, תבונה ואמונה בקב"ה, עם אסטרטגיה יעילה ומסירות נפש, תכונות שהובילו לניצחון מהיר, תוך התגברות האיכות על הכמות. עם

שחרור חלקה המזרחי של ירושלים מידי הירדנים, יחד עם המקומות הקדושים - הר הבית והכותל המערבי - שהיו סגורים בפנינו במשך 19 שנים, ניתנה אפשרות חופשית לחזור למקומות הקדושים שכמהה נפשנו להתפלל בהם והמקומות הללו נפתחו למתפללים ולמבקרים מכל הדתות.

הרב גורן בכותל במלחמת ששת הימים

כח באייר תשס"ה (2005) - יום ירושלים ויום זיכרון לעליית יהודי אתיופיה.

לפי המסורת הרווחת בקהילת יהודי אתיופיה, הם צאצאיהם של הגולים, לאחר חורבן הבית הראשון, שהגיעו למצרים ולאחר מכן ירדו דרומה לסודאן עד שהגיעו להרים בצפון-מערב אתיופיה, ושל קבוצת יהודים שהגיעה מתימן (בשלבם מאוחרים יותר). מרבית יהודי אתיופיה היו מפוזרים במאות כפרים באזורים נרחבים, בעיקר בהרים בצפון-מערב אתיופיה - באזורי גונדר (בירת הממלכה האתיופית לפני בנייתה של אדיס אבבה), בהם השפה המדוברת היא אמהרית, באזור טיגרי, בה השפה המדוברת היא טיגרינית, ובאזורי וולקייט, שבהם דוברים את שתי השפות. שפות אלו הן שפות שמיות וקיימות בהן אלפי מילים הדומות לשפה העברית.

בין השנים 1977 ל-1985 החלו היהודים לצאת מאתיופיה. מניעי העלייה היו ציוניים דתיים עם גוון משיחי. החלום להגיע לירושלים היה חלום בן מאות רבות של שנים (קיים תיעוד על ניסיון עלייה של עשרות אלפים מקהילת "ביתא ישראל" - כך קרא שבט זה לעצמו באמהרית - כבר ב-1862). בשנים אלה עזבו את בתיהם בחופזה ובחשאי כ-20 אלף איש ואישה מקרב הקהילה ונעו לעבר גבולות המדינה, בעיקר לעבר סודאן. הם הלכו ברגל באזורים לא מוכרים ובדרכים קשות, חצו שרשרות הרים, צעדו במדבריות, צלחו נהרות גועשים ויערות סבוכים, הותקפו על ידי שודדי דרכים וסבלו מרעב, צמא, מחלות ומוות. המסע הרגלי ארך בממוצע כשלושה עד חמישה שבועות, אך לעיתים הוא נמשך גם חצי שנה, שנה ואפילו מספר שנים. חלקם לא עמדו במסע התלאות המסוכן ומתו בדרך. בהגיעם לסודאן נאלצו להתגורר במחנות פליטים בתנאים קשים, כשנה עד שנתיים בממוצע, וגם פה חלו רבים מבני הקהילה ומתו. במהלך המסע לישראל איבדה הקהילה כחמישית מבניה ובנותיה כ-4,000 אנשים.

מסודאן הגיעו יהודי אתיופיה לישראל בעיקר ברכבת אווירית שאורגנה על ידי מדינת ישראל בסיוע אמריקני ובינלאומי ובהסכמה שבשתיקה של שליט סודאן. עד שנת 1984 הגיעו יותר מ-7,000 מיהודי אתיופיה לישראל. בנובמבר 1984 החל "מבצע משה", שארך כחודשיים ובו הוטסו עוד כ-7,000 עולים. המבצע נעצר ב-5 לינואר 1985 עקב דליפת מידע ושבירת הסודיות העיתונאית. חודשיים אחרי כן התנהל מבצע "מלכת שבא" ובו הוטסו עוד כ-1,200 מן היהודים שבמחנות הפליטים בסודאן לישראל. במאי 1991, לאחר הפסקה כמעט מוחלטת של שש שנים שבהן נותרו רבים בשלבים שונים של המסע, נערך "מבצע שלמה" ובו הובאו עוד כ-15,000 יהודים לישראל. זמן קצר אחרי מבצע שלמה התחלף המשטר באתיופיה והיציאה ממנה הפכה לפשוטה יותר.

תהליך העלייה המפרך והמסוכן היה טראומטי עבור העולים, אשר חוו אובדן, מוות וניתוק - חוויות קשות יותר ממה שעוברים בדרך כלל מהגרים או עולים אחרים. הדבר בולט במיוחד בקרב עולי "מבצע משה", אך תחושות העצב, הבדידות ורגשות האשם משפיעים גם על כל יתר בני הקהילה.

יהודי אתיופיה הצטרכו, במיוחד ב"מבצע משה", לעשות את דרכם ברגל תוך מאבק בתנאים הקשים בדרך, של רעב, מחלות ופורענות.

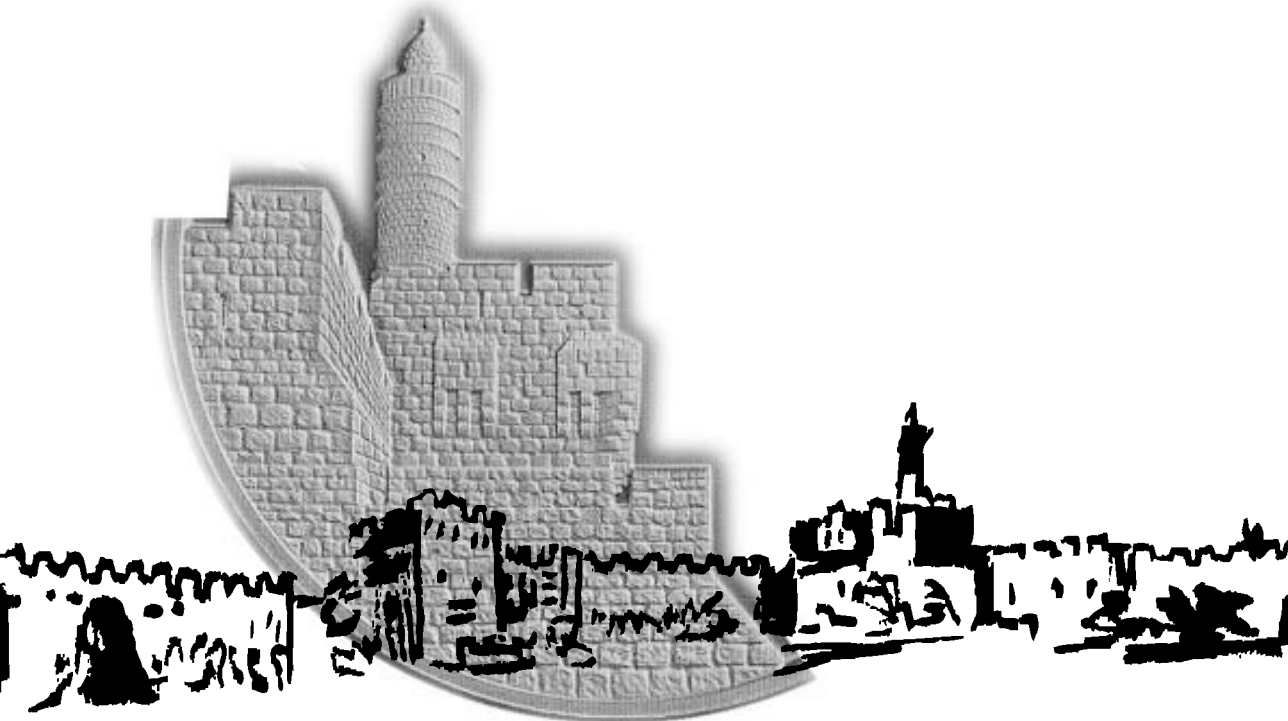
בשנת תשס"ה החליטה הממשלה כי יום ירושלים יהיה גם יום הזיכרון הממלכתי לעלייתם ארצה ולאלה שנפטרו בדרך ויתקיים טקס לזכרם בהר הרצל.

4,000 עולים מאתיופיה לא זכו להגשים את חלומם להגיע לארץ-ישראל וניספו בדרך.

לבסוף נחנכה בהר הרצל אנדרטה מרשימה לזכרם.

האתר הוא אנדרטה גדולה ובה פרטי אבן בצבע לבן, המסמלים את אוהלי המגורים בעלי המבנה המחוודד המיוחד, את תלאות הדרך ואת הנספים. יש מקום נרחב להתכנסות וטקסים.

בני הקהילה מברכים על הקמת האנדרטה ומציינים כי עתה יש להם מקום להתייחד עם זכר קרוביהם ולבכות עליהם.

חודש סיוון

שם החודש

חודש סיוון נזכר בדרך כלל כחודש השלישי. השם "סיוון" נזכר במקרא פעם אחת בלבד "ויקראו סופרי המלך בעת ההיא בחודש השלישי הוא חודש סיוון, בשלושה ועשרים בו, ויכתב ככל אשר ציוה מרדכי" (אסתר ח, ט).

מקורו של השם אינו עברי אלא אשורי והוא גלגול השם הבבלי "סימנו" או "זימנו" שמשמעו שמחה, משום שהוא חודש הקציר והבשלת התבואה והפירות. כמובן, עבור עם ישראל מעבר לשמחה הגדולה של הקציר, שמחת הפרנסה, ישנה השמחה הגדולה יותר, נתינת התורה, החודש של חג מתן תורה.

אך מעבר לזה לשם סיוון יש גם משמעות בעברית. אי אפשר שלא לראות את הדמיון בין השמות סיוון, סין וסיני.

חכמי הדרוש שואלים מדוע הוסיפו לה לסיין זו של סיני את האות ו ועשו אותה לסיוון? הם משיבים: ה-ו הזאת באה להודיענו שהתורה ניתנה ב-ו בסיוון, שהרי בתורה עצמה לא פורש היום בחודש שבו ניתנה התורה לישראל על הר סיני.

עוד באה ה-ו שבסיוון לצוותנו למלא אחר התנאי שהתנה הקדוש ברוך הוא עם עולמו בשישה ימי הבריאה, לקיים את התורה וללמדה, שאם לא כן הוא יחזיר חליה את היקום כולו לתוהו ובוהו בשעת מעמד הר סיני בהיות הקולות והברקים על ההר העשן, באה ה-ו של ששת ימי הבריאה בתור עדות לדורות על כך שבלעדי התורה אין לעולם קיום.

סיבה נוספת לשם "סיוון" על שם מדבר "סין" והר "סיני" ששם ניתנה התורה ומוסיפים חז"ל ששם זה מסמל, שהתורה יכולה להיות שייכת לכל אשר חפץ בה, כיוון שניתנה במדבר - במקום הפקר.

מזל החודש - תאומים

התאומים מתאימים להיות מזל החודש של סיוון, בחודש שבו ניתנה תורה לישראל, משום שהם מציינים את האחריות הכפולה כלפי לימוד התורה של שני השבטים זבולון ויששכר.

יששכר יושב והוגה בתורה ומלמדה לרבים ואילו זבולון, השוכן לחוף ימים מספק לו את האמצעים החומריים לקיומו ולהפצת התורה. בלעדי ה"תאומים" הללו הייתה

התורה ח"י פוסקת מישראל. שיתוף הפעולה הפורה הזה הוא מן הסימנים המובהקים של עם ישראל.

על פי מסורות אחרות התאומים הם משה ואהרון. הם שהוציאו יחדיו את עם ישראל ממצרים, הוליכוהו במדבר, הגנו עליו ודאגו לצרכיו, יחד הם הכשירו את העם לקראת מעמד הר סיני וקבלת התורה.

במדרש מגילת אסתר מבואר מזל תאומים לסיוון שהוא נמשל לפרץ וזרח הצדיקים שהיו תאומים ויצאה מלכות בית דוד מאחד מהם.

ל פי "בסוד חודשי השנה", ש.ז. כהנא

אירועים

ה בסיוון תשמ"א (1981) - פיצוץ הכור הגרעיני בעיראק באמצע מלחמת איראן-עיראק.

בשנת 1963 הוקם מדרום-מזרח לבגדד שבעיראק כור גרעיני מדגם רוסי. הכור החל לפעול בשנת 1969 ומאז סיפק את כל צורכי המחקר של עיראק. לאחר מכן סיפקה צרפת לעיראק כור אשר כונה "אוסירק". ככל שחלף הזמן, התחזק החשש שהעיראקים לא מסתפקים בכור המחקר אלא מעוניינים בכור מעבדה איטלקית כדי לייצר נשק גרעיני. סאדם חוסיין אף התבטא בעיתונות על כך:

"העם האיראני אינו צריך לפחד מהכור הגרעיני העיראקי - אין כוונה להשתמש בו נגד איראן אלא נגד האוייב הישראלי..."

באוקטובר 1979 החלו התכנונים בחיל האוויר הישראלי ובו נבחנו שיטות שונות. התוכנית נשמרה בסוד והיא נודעה רק למספר מצומצם של קצינים ולטייסים נמסרו פרטים חלקיים בלבד רק סמוך למועד. הסיפוק והגאווה להיות שותף בביצוע משימה היסטורית היו מהולים במתח וחרדה. הכוונה הייתה להימנע מפגיעות בנפש במיוחד לא לפגוע במומחים הזרים אשר שהו בדרך כלל במקום.

ביום א 7 ביוני ערב חג השבועות תשמ"א (1981) יצא מבצע "אופרה" לדרך משדה התעופה עציון אשר בדרום סיני לפני שישראל ויתרה על האי סיני בהסכם השלום עם מצרים. שתי קבוצות של 4 מטוסי F-16 מלוויים במטוסי F-15 לחיפוי, טסו לעבר הכור במרחק של 2000 ק"מ מישראל. המטוסים טסו מעל ירדן וערב הסעודית בגובה נמוך כדי להתחמק ממכשירי המכ"ם של המדינות. בתחילת החג עם השמש השוקעת המטוסים הגיעו למטרתם, השמידו אותו וחזרו לבסיסם בשלום. בין המשתתפים בפעולה היה אלוף משנה אילן רמון ז"ל - האסטרונאוט הישראלי הראשון. הפעולה חיסלה לפחות - זמנית - את היכולת הגרעינית העיראקית.

ו בסיוון - חג השבועות - מעמד מתן תורת ה' לעם ישראל על ידי משה רבנו, בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים.

במסורת העם זוהי השעה המקודשת והמכרעת ביותר בתולדותינו, שעת התגלות ה' לעם שלם, 49 יום לאחר יציאת מצרים. כאן עוצבו לצמיתות ייחודנו, ייעודנו, תרבותנו וגורלנו, כל מצוות התורה, לרבות אותן שכבר ניתנו קודם מתן תורה קיבלו תוקף מחייב רק במעמד הר סיני. בצד התורה שבכתב ניתנה גם תורה שבעל פה, הפירושים הנלווים אליה עד היום במורשת הדורות של גדולי הראשונים והאחרונים ואפילו מה שתלמיד ותיק עתיד להורות, כבר נאמר למשה רבנו מסיני (ירושלמי פאה ב: ד). לזכר מעמד זה אנו חוגגים את חג השבועות ועל פי המסורת דוד המלך נולד ונפטר בחג השבועות.

יא בסיוון התש"ל (1970) - ניסיון חטיפת מטוס מלנינגרד לשבדיה על ידי קבוצת מסורבי עלייה.

לפני כ-40 שנה תיכננו יוסף מנדלוביץ', אז מסורב עלייה, וחבריו לחטוף מטוס, וכך לצאת מברית המועצות הסגורה והמסוגרת.

חברי הקבוצה לא האמינו בהצלחת המבצע, אך העדיפו להסתכן ולמסור את נפשם, מאשר להמתין לאשרת היציאה הבלתי ניתנת להשגה. הם הבינו שניסיון כזה, גם אם ייכשל, יזכה בתהודה ובתשומת לב העולם כולו. ואכן, העניין דלף והק"ב הפתיע את המתכננים בעת הביצוע ואסר אותם. במשפט מהיר נגזר על ראשי הקבוצה עונש מוות. עשרות פעילים יהודים, שלא היו קשורים למבצע, נאסרו, כדי להראות לעולם את מסוכנותם, כביכול.

הפרשה הכתה גלים בכל העולם ועוררה מורת-רוח רבה כנגד ברית המועצות. הדבר פתח פתח צר של עלייה, והראה לעולם שמסך הברזל סוגר ומחניק את היושבים בתוכו.

התגלתה חולשתו של המשטר הסובייטי, וזו הייתה תחילת קריסתו.

היהודים הם אלו שעמדו בראש המאבק ליציאה. מחד גיסא, נאסר עליהם לקיים את זהותם הדתית, ומאידך גיסא, סומנו כיהודים במסמכי הזיהוי שלהם.

תנועת העלייה החלה בשנות השישים במחתרת, ומשלא היו תוצאות, הפכה למאבק גלוי ומתוקשר, בעזרת שליחת מכתבים לאו"ם ולעולם החופשי.

דבר זה הגביר לחצים להסרת חומת ברלין, וזו, אכן, הופלה ושני חלקי העיר התאחדו, ולבסוף קרס משטר הרשע הקומוניסטי כולו.

על הסיפור המרתק של הפעולה ניתן לקרוא בספרו של יוסף מנדלוביץ' - מבצע חתונה - מאבק מעצרו של אסיר ציון.

יא בסיוון תשנ"א (1991) - מבצע שלמה - עליית יהודי אתיופיה.

ב-1991, לאחר חילופי השלטון באתיופיה, הסכים הממשל החדש, תמורת כופר של 40 מיליון דולר, לאפשר את העלאת שארית יהודי אתיופיה. ב"מבצע שלמה", שארך פחות מ-48 שעות עלו ארצה כ-14,000 איש.

בין הגורמים לעלייה היה חידוש היחסים בין ישראל לאתיופיה בשנת 1989, יחד עם התערערות המצב במדינה והתגברות החשש לפגיעה ביהודים, הביאו את מדינת ישראל ויהודי אמריקה להתגייס ולסייע להצלתם של יהודי אתיופיה. כסף רב שולם לשלטונות בכדי לאפשר את קיומו של "מבצע שלמה" אשר קיבל את שמו בהשראת דמותו של שלמה המלך, ששמו נקשר בשמה של מלכת שבא מאתיופיה (ראה מלכים א פרק י).

ב-1989 הוחל בהעלאתם של יהודים שחלק ממשפחתם כבר היה בישראל, אך גם יהודים רבים נוספים, ששמעו על חידוש העלייה, החלו להגיע לשגרירות ישראל ביוזמתם ולבקש לעלות לארץ.

כאשר החלו הכוחות שהתנגדו לשלטון לכבוש שטחים מהמדינה ואף התקרבו לאדיס אבבה,

עיר הבירה, גבר החשש לחיי היהודים. ביום שישי, 24 במאי 1991, בתוך 36 שעות הועלו על מטוסי אל על 14,000 יהודים ובשבת (המבצע התנהל בשבת באישור הרבנות הראשית לישראל מטעמי פיקוח נפש), ה-25 בחודש, נחת בישראל אחרון העולים שהגיעו במבצע זה. בארץ, פגשו חלק מן העולים את בני משפחתם אחרי פרידה של שנים.

בסך הכל הגיעו לארץ במסגרת שתי העליות הגדולות מאתיופיה, יותר מ-35,000 יהודי אתיופיה. היום נשארו באתיופיה כמה אלפים של בני הפלאשמורה שעומדים לעלות בעתיד.

במטוס מאתיופיה לישראל במבצע "שלמה"

ד"ר עמנואל בן-נאה

המצליח לענות על חמש חידות מתוך שש החידות בתשובות מלאות יזכה בפרס.

הם : הגדיל ה' לעשות עם אלה!!!

אנחנו : הגדיל ה' לעשות עמנו???

היינו שמחים??!

וככה זה היה, בזמן שיהודים נלחמו בעד ונגד הציונות,

היו כבר כמה גויים-למהדרין שהבינו מה קורה.

חלק מהשאלות מוסב עליהם.

בן לאיכר, כשסיים את לימודיו בעל-יסודי עסק במשך שנים

ללא הצלחה במלאכות שונות. שירת במלחמת העולם הראשונה.

פתח, עם חבר יהודי, חנות בגדים, שפשטה את הרגל.

אבל הוא כן הגיע לנשיאות מעצמה גדולה.

הכיר במדינת היהודים שנולדה כמה שעות לפני כן,

וזאת על אף ההתנגדות של חכמי משרד החוץ שלו.

בארצנו מונצח שמו בישוב השוכן בצל נמל תעופה.

אביו היה הולנדי, הוא עצמו היה סטודנט מבריק.

חי והיה פעיל מאוד בדרום אפריקה, לפני כמאה שנה,

בהנהגתה הפוליטית והצבאית. אף שהיה בשר מבשרה של האימפריה הבריטית,

חלק על בוגדנותה כלפי היהודים, לאחר הצהרת בלפור.

על נציג דרום אפריקה באו"מ ציווה כי יצביע בעד החלוקה,

עם הקמתה היה בין הראשונים שהכירו בה.

הקיבוץ הנושא את שמו מצוי לא רחוק מחיפה; כבקשיש נוסף לכם,

שבמלחמת השחרור הקיבוץ לימד לקח לגדוד דרוזי-סורי שתקף אותו.

ידידנו זה נולד באנגליה, היה מהנדס אניות ופעיל בחיים המדיניים באנגליה. במלחמת העולם הראשונה פגש בשדה הקרב את יוסף טרומפלדור ונדבק, איך לא, בחיידק הציוני. עמל עם האחרים בהשגת הצהרת בלפור, וכשגילה גם הוא מה מעוללת בריטניה ליהודים, נלחם בה. חלמו היה, כן, מדינה יהודית משני עברי הירדן, וכחלק מחבר העמים הבריטי. לא שכחנוהו. היישוב, הנושא את שמו הפרטי, זהה לשם של מלך-צדיק ביהודה בימי בית ראשון, מצוי בקירבת נתניה.

היום הם "ברוגז" איתנו. אבל האיש שהטביע את חותמו לפני כמאה שנה עליהם בכל תחומי חייהם, ושכינויו בשפתם מעיד שהיה "אביהם", מונצח בשולי יערות הכרמל, כיער קטן. יחידת כבאים מ"שם" הגיעה אפילו לארצנו על מנת לגונן עליו.

נולד למשפחה ענייה שאימו, כצפוי, לא ויתרה על חינוכו, עוזר לנפח, פילוסוף, פרופסור והומניסט שהגן על יהודים מפני עלילת דם, כביטוי לאהדתו למפעל הציוני ביקר בארץ בתקופת המנדט. עמד מול הנאצים והוקרב למולך הזה כדי ש"העולם ירוויח" שלום. עמד גם מול הקומוניסטים. נרצח בערוב ימיו. על שמו קיבוץ במפרץ חיפה.

יש בארץ מוסד חינוכי דתי גדול הנושא את שמו, שבעת הקמתו הונחו בו שלוש אבנים: אחת מבית האיש המונצח, השנייה מהבית הלבן והשלישית מגבעת הקפיטול. כל אמריקני יודע את שמו. ורמז דקיק: המוסד מצוי ליד קיבוץ דתי ידוע.

הכתובת למשלוח התשובות:

מערכת "מדי חודש בחודשו"

האגף לתרבות תורנית

משרד החינוך

רח' כנפי נשרים 22

ירושלים 91911

או באמצעות הדואר האלקטרוני: aryehwe@education.gov.il

תשובות לדרך האתרים מס' 37

1. עורב מסמל את הרוע כמו שהתפרש על הפסוק "לבני עורב אשר יקראו" (תהילים קמז) - שהעורב אכזרי על בניו והקב"ה מרחם עליהם ומזמן להם אוכל בצואתם. ועל כן ודאי שלא היה יכול נח לסבול ברייה אכזרית כזאת, וכיון שזכה נח לפתוח פתח החלון... לא היה רוצה להחזיק אצלו את העורב ועל כן - "וישלח את העורב".
2. ה' מצווה על אליהו ללכת מזרחה ("קדמה") ולהסתתר בנחל כרית כדי להמחיש לאחאב ולישראל החוטאים בבעל שהבאת הבצורת היא לפי דבר ה' באמצעות אליהו, וכל עוד אליהו אינו בהישג ידם תימשך הבצורת. כמו כן אליהו מסתתר בנחל כרית כדי להינצל מנקמת אחאב ואיזבל. בנחל כרית דואג ה' למחייתו של אליהו באמצעות עורבים. יש סבורים כי העורבים הם אנשים שנקראו כך על שם מקום יישובם "עורב" ויש סבורים כי מדובר בציפורים ממש. הפירוש השני מתאים יותר לרוח הסיפור הניסית משום שהנס בא לידי ביטוי בציפורים המספקות מזון יום יום לאלהו בעוד שידוע כי טבע העורבים אכזר והם אינם מכלכלים אפילו את גוזליהם.
- עורב - שם מדעי - Corvus: הוא סוג של ציפורים ממשפחת העורביים. העורבים הם לרוב בצבע שחור, בעלי רגליים קצרות וחזקות ובעלי מקורים מסיביים. הם אוכלי כל, אך הם מעדיפים בשר ובמיוחד נבלות. העורבים הם חיות חברתיות ולעתים נאספים לקבוצות גדולות, אך אינם יוצרים מושבות. כל זוג עורבים מקים לעצמו קן, בדרך כלל לא יותר ממשטח זרדים, ושני בני הזוג דוגרים על הביצים ומאכילים את הגוזלים. סוג זה מראה סימנים של אינטליגנציה גבוהה במיוחד, ואחד המינים - עורב קלדוניה החדשה - נחקר לאחרונה מכיוון שנראה שהוא עושה שימוש אינטנסיבי בכלים. מינים שונים של עורבים אף הראו סימנים ראשוניים של כישורים לשוניים ויכולת תקשורת לטווחים ארוכים. ניתן לאלף אותם ואף ללמד אותם לחקות קול אדם, בדומה לתוכי. בסוג זה כ-40 מינים, הנפוצים בכל היבשות פרט לדרום אמריקה, ובאיים רבים. בישראל נמצאים המינים: עורב הודי, עורב מזרע, עורב אפור, עורב חום עורף, עורב שחור ועורב קצר זנב.
3. בשעת לילה, בתחילת האשמורת התיכונה, אומר גדעון לאנשיו "ממני תראו וכן תעשו (שופטים ז: יז). גדעון חילק את לוחמיו לשלוש קבוצות ונתן לכל איש כד ובתוכו לפיד בוער ושופר. לאחר שהקיפו את מחנה מדיין, שברו את הכדים ותקעו בשופרות. המהלך עורר בהלה רבתי במחנה מדיין שהחל לנוס על נפשו, בינתיים הצטרפו אל גדעון אנשי נפתלי, אשר ומנשה. גדעון שלח מלאכים לבקש מאנשי שבט אפרים להגיע למעברי הירדן ולחסום את נסיגתם של מדיין לעבר הירדן והם עושים כן, ואף מצליחים להרוג את שני השרים עורב וזאב ומביאים את ראשיהם לגדעון להוכחה שעשו כן. אנשי אפרים שזעמו על כך שלא זימן אותם איתו למלחמה עלו אליו להילחם בו אבל נתרצו כשאמר להם "מה עשיתי עתה ככם הלוא טוב עוללות אפרים מבציר אביעזר" (שם, ח: ב). על פי מצודת דוד, הניצחון שעשיתם בסוף המלחמה, הוא יותר גדול מהניצחון שעשיתי עם משפחתי אביעזר בתחילתה. עורב נהרג בצור עורב וזאב ביקב זאב.
4. יונה היא סוג של ציפור ממשפחת יוניים. ישנם כ-318 מינים של יוניים. היונים הן מונוגמיות, ומחליפות בני זוג רק במקרה של פטירת אחד מבני הזוג. ברגע שהקן מוכן, הנקבה תטיל ביצה אחת בכל יום, כאשר מספר הביצים הוא 2 - כל אחד מבני הזוג מאכיל גוזל אחד מחלב יונים אשר נוצר בגרונם. זמן הדגירה על הביצים הוא בין 17 ל-19 ימים. הגוזלים מוכנים לתעופה כעבור כ-4-5 שבועות מבקיעתם.

היוונים חיות בממוצע כ-5 שנים בטבע, אם כי בשבי, נצפו יונים שחיו כ-15 שנים. היוונים החיות בערים הן מסוג Columba Livia והן אינן עפות יותר מ-20 ק"מ ביום בדרך כלל. היוונים ידועות נשאות ומפיעות של מחלות בקרב בעלי חיים ובני אדם. מרבית המחלות המופצות על ידי יונים מועברות על ידי הלשלת שלהן. מספר מחלות המועברות על ידי הלשלת הן: אורניתוזיס, דלקת המוח, סלמונלה וטוקסופלזמוזיס. היוונים נעקצות על ידי מספר סוגים של טפילים (וקטורים) כגון פרעושים, כינים, קרדיות, קרציות, יתושים, עכבישים וחרקים עוקצים נוספים. מחלות נוספות המופצות על ידי יונים הינן מחלות תלויות וקטור כגון קדחת הנילוס המערבי.

יונה הנביא הצטווה על ידי הקב"ה ללכת לנינווה, בירת אשור ולבשר לתושביה כי "עלתה רעתם לפניי" (א, ב), כלומר שעשו הרע בעיני האלוהים. יונה, בצעד חריג לאנשי הנבואה, סירב לשליחות וברח לתרשיש, ככל הנראה טרסוס שבאסיה הקטנה. ישנן דעות שמדובר על עיר בשם דומה בחצי האי האיברי. על פי חז"ל ניסה יונה להתחמק משליחותו כדי שתשובתם של אנשי נינווה לא תקטרג על ישראל שאינם עושים תשובה. לכן בחר יונה לעזוב את ארץ ישראל משום שמחוצה לה להשקפתו לא קיימת נבואה וה' לא יתגלה בפניו ויורה לו להתנבא. על כן הוא נמלט לתרשישה, באוניה עליה עלה בנמל יפו. אולם קורותיו בלב ים לימדו את הנביא כי אין בידי אדם להתחמק משליחות שניתנת משמים.

5. **כפר יונה**: אדמות היישוב כפר יונה ממזרח לנתניה נרכשו בשנת תרפ"ח (1928) באמצעות קרן יונה פישר. הכפר קרוי על שם ז'אן יונה פישר, אשר נולד בקרקוב, ועקר לבלגיה, שם התמסר לפעילות ציונית ושימש כנשיא "ציוני בלגיה". בשנת 1928 רכש בשיתוף עם שלמה גוטהילף שטח בלתי מעובד מזרחה לבית ליד, המשתרע על פני כ-1,500 דונם. שנה לאחר מכן נפטר פישר ואת מסורת הפעילות הציונית המשיכו אחיו הצעיר יהושע (אוסקר) פישר, ובנו מוריס פישר, אשר פנו לייסד את המושבה כפר יונה לזכרו.

6. **הארבל**: במצוק ארבל נמצאות מערות רבות, חלקן טבעיות וחלקן נחצבו בידי אדם במהלך השנים. בתקופת בית שני חלק מהמערות הוסבו לביצורים, נחצבו מחילות קישור, נבנו מעברים ונבנו קירות מגן. חלק מהמערות טויחו והוסבו למאגרי מים. המבצר נבנה בשלושה מפלסים. השילוב בין המערות הטבעיות במצוק, בתוספת בנייה וקישור בין המערות יצרו למעשה מבצר חזק חצוב במצוק, שדרכי הגישה אליו מצומצמות וניתנות לשליטה מצד המתבצרים.

הקרב המפורסם לכיבוש המבצר היה בין צבא הורדוס לבין הקנאים שהתבצרו במבצר. צבא הורדוס ניסה לכבוש את המבצר במספר שיטות. האחרונה בהם, אשר הצליחה מתוארת בספרו של יוספוס פלביוס מלחמות היהודים. על פי סיפורו, הורדוס ציווה לשלשל את חייליו מראש המצוק ועד לפתח המבצר בסלים שנקשרו בחבלים (סנפלינג בצורתו הקדומה), החיילים הגיעו אל מול פתח המבצר, הדפו את המורדים בכידונים או משכו אותם אל התהום בעזרת אנקולים. המבצר הנראה כיום הוא חלק משרידי המבצר שבנה על-א-דין במאה ה-17. מבצר זה יושב על שרידי המבצר הקדום.

פתחי המערות שיש במקום נראים כשוככי יונים, וקיננו בהם עופות שונים, בכללם יונים. מהן נגזר שמו הערבי של הנחל - ואדי חמאם - **נחל היונים**.

7. הר הבתרים היא אחת הפסגות של הר דוב, מרכסי הר חרמון באזור קריית שמונה קלעת נמרוד, בו לפי אחת מהמסורות היה המקום בו נערכה ברית בין הבתרים. לפי המסורות היהודיות ולפי המסורת

המוסלמית מקובל להצביע על המקום כאתר שבו הייתה הברית ובערבית נקרא המקום "מקאם אברהים אל חליל", או "משהד אל-תייר" (עדות הציפור). במקום מבנה בעל כיפות, מבני קברים ולידם מאגרי מים ועצי אלון עתיקים. קיימת מסורת מהמאה ה-16 ב"איגרת יחוס אבות" משנת 1537 לפיה יהודי צפת נהגו לעלות להר בשבת פרשת לך לך. בשבת נהגו לשהות בהר ולקרוא בתורה את פרשת השבוע שבה מסופר על ברית בין הבתרים.

8. **בית הערבה** היא התנחלות בצפון ים המלח, ליד יריחו. היישוב כולל קיבוץ ושכונה קהילתית ומשתייך למועצה אזורית מגילות ים המלח. שמו של היישוב נגזר ממיקומו בערב-יריחו ועל שם היישוב המקרא בשם זה. היישוב בית הערבה מוזכר בתנ"ך כעיר בגבול הצפוני של שבט יהודה: ועלה הגבול, בית חגלה, ועבר, מצפון לבית הערבה; ועלה הגבול, אבן בֶּחַן בן ראובן (יהושע טו, ו).

אלמוג הוא קיבוץ והתנחלות בצפון ים המלח, ליד העיר יריחו, והיא נמצאת בתחומי המועצה האזורית מגילות. בשנת 1977 הוקמה במקום היאחזות נח"ל, שאוזרחה בשנת 1979 על ידי בני קיבוצים.

הקיבוץ קרוי על שמו של יהודה אלמוג שהיה מהמתיישבים הציונים הראשונים בים המלח והיה ממייסדי מפעל האשלג בדרום ים המלח, לשם ירד בשנת 1934. אלמוג ממייסדי "החלוץ" וגדוד העבודה ע"ש טרומפלדור, היה היושב ראש הראשון של מועצה אזורית תמר. נפטר בכפר גלעדי בשנת 1972.

נאות הכיכר: יישוב חקלאי, נוסד ב-1953 כחוה חקלאית והפך למושב ב-1970. שמו לקוח מספר יואל ב: כב "כי תדשאו נאות מדבר".

עין תמר: צפונית לנאות הכיכר, מועצה אזורית תמר שהוקמה במאי 1956.

עידן: מזרחית לצומת עין חצבה.

חצבה: מושב האיחוד החקלאי ותנועת המושבים, נוסדה ב-1965. שם בית ספר שדה ע"ש שמואל דיין, נחנך בחנוכה תשל"ב-1971.

עיר אובות: יישוב קטן ליד מעיין חצבה.

עין יהב: מושב שהוקם ב-1950. התחדש ב-1953 ושוב הוקם על ידי בני המושבים, כיישוב חקלאי עם יבולים מיוחדים לערבה כגון: אבטיחים תלויים, עגבניות שרי בתלייה ועוד.

ספיר וצופר: דרומית בכביש הערבה.

שמות הזוכים בחידון "בדרך האתרים" מס' 37

אשר חדד - לוד

יעקב שולץ - נתניה

אור-שי ושירה אושרי - רחובות

אריה סלומון - אפרת.

חומר עיוני למדריכה

1. פסח שני כפתרון חינוכי-ערכי / ד"ר אברהם גוטליב

אנשים שהיו טמאים, או שהיו בדרך רחוקה בזמן חג הפסח ולא יכלו לעשותו במועד ביד בניסן, חגגו במקומו את פסח שני, חודש לאחר מכן, ב-יד באייר. כך מתואר בפרשת בהעלותך (במדבר ט, י-יב) ומבואר במשנה פסחים (ט, ג) ומפורט בהרחבה בגמרא (פסחים, דף צד, ע"א-ע"ב). פסח שני הוא רק יום אחד ועל כן נקרא גם: "פסח קטן" (משנה חלה ד, יא). מדובר בהזדמנות שנייה וסימלית, כדי לזכות את אלה שנבצר מהם לקיים את הפסח במועדו. הסימליות באה לידי ביטוי בדברי המשנה בפסחים (ט, ג):

"מה בין הפסח הראשון לשני? הראשון אסור בגל יראה ובל ימצא, והשני - מצה וחמץ עמו. גבית. בפסח שני, אוכלים מצות על מרורים, אבל גם החמץ נמצא בעין".

ההזדמנות השנייה לקיים את חג הפסח, באה מהאנשים עצמם שמאוד חששו להפסיד את הזכות לחגוג את חג הפסח, כפי שמתואר בתורה (במדבר, ט, ו-ז):

"ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא וקרבן לפני משה ולפני אהרון ביום ההוא. ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב את קורבן ה' במועדו בתוך בני ישראל".

"למה נגרע?" שואלים האנשים שהיו טמאים ב-יד ניסן - מדוע נפסיד את זכותנו להקריב קורבן ה' במועדו בתוך בני ישראל? כאן בא המענה האלטרנטיבי, במתן הזדמנות שנייה (פסוקים ח-יב):

"ויאמר אליהם משה עימדו ואשמעה מה יצווה ה' לכם. וידבר ה' אל משה לאמור. דבר אל בני ישראל לאמור איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה לכם או לדורותיכם ועשה פסח לה'. בחודש השני בארבעה עשר יום בין הערבים יעשו אותה על מצות ומרורים יאכלו. לא ישאירו ממנו עד בקר ועצם לא ישברו בו ככל חוקת הפסח יעשו אותה".

מי שנבצר ממנו לחגוג את המועד, קיימת בפניו הזדמנות נוספת, כדי לתת לו את ההרגשה שהוא שייך ושהוא חלק מעם ישראל. נשאלת השאלה, מה באמת עומד מאחורי הדברים שאנשים שנבצר מהם לחגוג את החג במועדו, דורשים הזדמנות נוספת? התשובה היא במהות הנס האדיר של יציאת מצרים. מסביר את הדברים על רקע היווצרותם, ספר החינוך (מצווה שפ) בחלק הפרשני הנקרא "משרשי המצווה", העוסק בפן הפסיכולוגי-סוציולוגי שמאחורי צו התורה:

"משרשי המצווה לפי שמצוות הפסח היא אות חזק וברור לכל רואי השמש בחדוש העולם, כי אז בעת ההיא, עשה עמנו האל ברוך הוא ניסים ונפלאות גדולות ושינה טבע העולם לעיני עמים רבים, וראו כל עמי הארץ כי השגחתו ויחלתו בתחתונים (=בעולם הזה), ואז בעת ההיא האמינו הכל והאמינו כל הבאים אחריהם לעולם באמת, שהוא ברוך הוא ברא העולם יש מאין בעת שרצה, והוא העת, הידוע, ואף על פי שבריא את היש מן האין הוא דבר נמנע מדרך הטבע, כי כמו כן נמנע לבקוע מצולות ים עד עבור בתוכו עם כבד ביבשה וישוברו למקומן, ולהחיות עם גדול ורב ארבעים שנה מלאח היוור מן השמים יום יום (=מן), ויתר האותות והמופתים שעשה לנו בעת ההיא שכלן נחדשו בדיפך הטבעיים (=שינויים בגדר הטבע). וענין חידוש העולם הוא העמוד החזק באמונתנו

ובתורתנו, כי למאמיני הקדמות אין תורה וחלק לעולם הבא עם ישראל, ידוע הדבר, אין להאריך בפורסם".

מאחורי מצוות הפסח, עומד כפי שמסביר ספר החינוך, אות חזק וברור לעיני כל, בדבר חידוש העולם באמצעות ניסים שמעל לגדר הטבע. השינוי בטבע ביציאת מצרים וגאולתנו בדרך לגאולה השלמה, מדברים בעד עצמם. אז מה אם כן תכלית פסח שני? מסביר ספר החינוך ומסכם דבריו:

"על כן היה מרצונו ברוך הוא לזכות במצווה זו הנכבדת כל איש מישראל ואף יעקבזו איש וריחוק מקום מעשותה, כי אם יקרהו עון שנענס בחודש הראשון ולא זכה בה עם הקודמים יעשה אותה בחודש השני. ולפי שהוא יסוד גדול בדת, הגיע החיוב גם כן אף על הגר שנתגייר בין פסח ראשון לשני, וכן קטן שהגדיל בין שני הפסחים, שחייבין לעשור פסח שני".

כפי שמסביר ספר החינוך, חג הפסח הוא יסוד גדול בדת, מבחינת התחדשות הבריאה לעיני כל מאת ה' בורא העולם ומנהיגו. על כן, מצווה על כל אחד ואחד מישראל וגם גר שנתווסף אלינו וגם קטן שהגדיל בינתיים, לחוג את חג הפסח במועדו. אולם, אם נבצר מלחוג אותו במועדו, מצווה גדולה לקיימו כעבור חודש ב-יד אייר בפסח שני שהוא פסח קטן. פסח, המזכה את מי שהפסיד לחוגו בזמן, לחוגו כעת ככל עם ישראל. זאת מפאת חשיבותו ההיסטורית-אמונית עדי-עד. לפנינו אם כן, פיתרון חינוכי ערכי למען האדם. בהשלכה לימינו, הזדמנות שנייה תכליתה, להראות שוויון ואחדות בין מעמדות ושכבות בעם. גם מי שלא כל כך מוכשר, יכול ומסוגל. לכן, קיימים בבתי ספר, באוניברסיטאות ובמכללות, מועדי א ו-ב. לכן גם מאפשרים, לאנשים שטעו, סרחו ונכשלו במעשיהם, לפתוח דף חדש במקרים רבים, מתוך חרטה והבנה. האפשרות לתקן בעולם, ניצבת ועומדת בתכלית פסח שני, זכר למועד אדיר וחשוב בהיסטוריה שלנו כסמלי, אינטגלרי, בלתי נפרד מאיתנו.

נמצאנו למדים, שבחודש אייר שהוא חודש התקומה והגבורה לעם ישראל בארץ-ישראל, ניתנה בזמן בית המקדש הזדמנות שנייה לחגוג את חג הפסח. בימינו, אנו מציינים זאת באכילת מצה, זכר לפסח שני. עלינו להבין ולהפנים את המסר החינוכי-ערכי של פסח שני לדורי דורות: שתמיד אפשר וניתן לתקן. שהרי, עם ישראל שווה ערך לשכבותיו ולרבדיו באחדות לפני הקב"ה, באמת ובאמונה.

2. הגאולה - במזל תאומים (בין ניסן לסייון) / ליקט שמעון בן יוסף

אור נעלה משפיע מתוך ימי הספירה, נצעד לרום המעלה - מתן תורה. כידוע, הגדולה במידות - הענווה - שנתברך בה אדון הנביאים, נותן התורה. וסימנו "משה קיבל תורה מסיני", מכוח א' זעירא, קרן עור פניו לדורות. וזה לך האות. מספרים על בן המגיד שנקרא "המלאך", רבים באו לראות בקדושתו. איש אלוקים ממש, פעם התקבצו בבית המדרש ומצפים למוצא פיו, והוא עומד מול החלון, מתבונן שעה ארוכה, אל מול ההר ומחריש, והכל ממתינים, והוא מהרהר אל מול ההר ההוא. בין הקהל הרב, היה "מתנגד" למדן ומיוחס, החולק על דרך החסידות. נראה לו כי מוגזם וזלזול בבריות להמשיך ולהמתין, לא התאפק ושאל ישירות את האדמו"ר המלאך מה כבודו מתבונן כל כך בהר? סוף סוף גוש עפר הוא. מה מקום לחשוב הרבה. כן בני, השיב המלאך. על זה אני משתומם, איך גוש עפר, פשוט מתגאה עד שנעשה הר גבוה? נחרד האברך ונבהל מעומק דברי המלאך, שנכנסו עמוק עמוק בלבו וד"ל. כיוצא בדבר, למדנו ממידות כאמו"ר הרב אליהו זצוק"ל, שנהג בענווה לכל הבריות. הרב משאש זצ"ל סיפר, על בן עוה"ב כתוב בין מידותיו "שייף עייל ושיף נפיק" - פשוטו - נכנס בשקט ויוצא בשקט, לא מחזיק טובה לעצמו. על הראשון לציון ידוע כי נהג בענווה לאנשי ביתו, כמו לאחרים בחוץ - ביטל עצמו למען הזולת. פעם הוזמן להיות סנדק, אצל משפחה רגילה. בא, התעטף בטלית וחיכה. ראה כי הסבא של התינוק מצפה להיות סנדק. מיד הכריז הסבא מכובד בסנדקאות ואני בברכות!! קצר ולעניין, וכן היה. אחר כך הוסיף, ראית איזה מאור פנים היה לסבא. קנה את עולמו. זה שווה הכול. ראינו, איזו רגישות וענווה של מלאך.

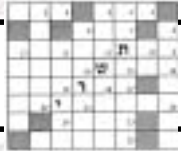
מדיני חג השבועות

1. אין אומרים תחנון מראש חודש סיוון עד יב בחודש והטעם הוא שבזמן המקדש היו מקריבים בו קורבנות מיוחדים והם נקראים ימי שמחה. שלושת ימי ההגבלה - שלושה ימים קודם חג השבועות מתכוננים לכבודו של יום מתן תורה.
2. בליל החג מאחרים קצת בתפילת ערבית כדי שימי הספירה יהיו שלימים, כמו שכתוב בתורה: "שבע שבתות תמימות תהיינה" (ויקרא כג: טו).
3. אומרים ברכת שהחיינו בקידוש כמו בשאר הרגלים. למחרת גומרים את ההלל.
4. נוהגים להיות נעזרים כל הלילה בלימוד התורה מכמה טעמים:
 - א. כדי לתקן הפגם שפגמו בני ישראל בשעת מתן תורה שהיו צריכים להעיר אותם משנתם.
 - ב. הלימוד בליל השבועות בא להוכיח את תקיפות התורה. וככל שאנו עוסקים בלימוד התורה, אנו מרגישים בצימאון ללימוד נוסף (שפת אמת).
5. מצווה לשמוח ביום זה שניתנה בו תורה לישראל וכן יש מנהג לאכול מאכלי חלב מכמה טעמים:
 - א. התורה נמשלה לחלב ודבש על-פי הפסוק "דבש וחלב תחת לשונך" (שיר השירים ד: יא).
 - ב. חלב הוא המזון היחיד שמספק את הרעב ואת הצמא כאחד (אמרי נועם).
 - ג. עד מתן תורה היה מותר לישראל לאכול בהמות טמאות וטריפות. במתן תורה נצטוו על השחיטה ועל המאכלים האסורים, משום כך נאסר עליהם השימוש בכלים הבשריים, שהשתמשו בהם עד כה. להגעיל את הכלים לא יכלו כי שבת היה (שבת פו) על כן נאלצו ישראל לאכול מאכלי חלב, ואף מנהגנו כך לזכר אכילתם ביום מתן תורה.
6. נוהגים לשתוח עשבים בחג השבועות בבית-הכנסת ובבתים (ויש המעטרים את ספרי התורה בשושנים) מטעמים אלה:
 - א. התורה משולה לעץ על-פי הפסוק "עץ חיים היא למחזיקים בה" (מלמד להועיל).
 - ב. כדי להזכיר לנו להתפלל לשלומם של העצים, שבעצרת נידונין על פירות האילן (מגן אברהם).
 - ג. כזכר למעמד הר-סיני בעת קבלת התורה.
 - ד. כזכר למשה רבינו שהושם באותו יום לאחר שלושה חודשים ביאור בין עשבים וקני סוף (חידושי הרי"ם).

- ה. "עשב" בנוטריקון הוא משמותיו של החג: **עצרת**, **שבועות**, **ביכורים**.
- ו. וכן זכר לביכורים שהיו מעטרים אותם בכל מיני פרחים, שושנים, ורדים ועלים.
- ז. בשמים, רמז לדברי חז"ל: "כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה, נתמלא כל העולם בשמים" (מסכת שבת).
- ח. וכן על-פי הנאמר במדרש: משל למלך שהיה לו פרדס נטוע, לאחר ימים בא המלך והציץ בפרדס ונמצא מלא חוחים. הביא קצצים לקצצו וראו בו שושנה אחת של ורד. אמר המלך בשביל שושנה זו ניצל כל הפרדס. כך בזכות התורה יינצל כל העולם כולו (על-פי ויקרא רבה).
- ט. בקהילות אירופה הדביקו ירק ממגורי נייר על החלונות כדי למנוע כניסת אור לחדרים, לרמז שאנו סומכים על האור הפנימי שבתורה ואין צורך באור החיצוני.
- י. כדי שיזכור: שבעצרת נידונין על פרות האילן ויתפללו עליהם (מגן אברהם).
7. נוהגים לקרוא מגילת רות בחג השבועות מכמה טעמים:
- א. המעשה המסופר במגילת רות אירע בתחילת תקופת קציר השעורים.
- ב. ממגילת רות אנו לומדים להעריך מצוות לקט, שכחה ופאה (מתנות לעניים).
- ג. מוזכרת במגילה כניסתה של רות תחת כנפי השכינה וזאת דוגמה לכך שבני ישראל נכנסו תחת כנפי השכינה ביום זה במעמד הר סיני.
- ד. כשם שבמגילת רות יש גילויי חסד רבים, כך התורה עיקרה בעשיית חסד בין הברואים.
- ה. במגילת רות כתובה שלשלת היוחסין של דוד המלך שיום הולדתו ויום פטירתו חלו בחג השבועות.
8. מלבד מאכלי חלב נוהגים לאכול דברים נוספים שיש בהם זכר לחג הזה כיום מתן תורה וכיום הביכורים.
- א. **לחם ארוך** - נהגו הנשים לעשות בשבועות לחם ארוך ולו ארבעה ראשים, זכר ל"שתי הלחם" שהקריבו בעצרת. וארבעה הראשים כנגד פרד"ס (פשט, דרש, רמז וסוד) שהתורה נדרשת בהם (לב דוד).
- ב. **עוגת הר סיני** - עוגה כפולה שבע כנגד שבעת הרקיעים שה' ירד על הר סיני לתת את תורתו.
- ג. **חלות סלם** - באיטליה נהגו לאפות לכבוד החג סולם בגימטריה סיני (130) (אבן בוחן).
- ד. פירות העונה בסעודת החג לזכר הביכורים. בשוב בעל הבית מבית הכנסת הוא מברך את אשתו בברכת "תזכי למאה שנים טובות כאלוי" והיא עונה: גם אתם תזכו למאה שנים טובות כאלו. לאחר הקידוש מברכים על פירות העונה, המוצגים על השולחן, ולפני הגשת סעודת החג נשמעים דברי שירה ופיוט מפי ראש המשפחה - כל זה לזכר הביכורים.

על-פי "פרדס חג השבועות", בהוצאת מכון הפאר

לוח המודעות מס' 178

תשבץ אייר-סיוון / מאת שילה הרשושנים

בתשבץ מופיעים מושגים הקשורים למלאת מאה שנים לעיר תל-אביב, וכן מושגים הקשורים לפרשות השבוע, להפטרות ולחודשי חוברת זו (מצוינים בתוך הסוגריים).

10	9		8	7	6		5	4	3		2	1
	14					13			12			11
		19	18				17			16		15
				21								20
	27			26		25		24			23	22
		32		31	30			29				28
			36				35		34	33		
	40								39		38	37
		44		43						42		41
			48		47		46					45
		53		52	51			50				49
			58	57		56			55	54		
	64				63		62		61		60	59
		69	68				67			66	65	
	74		73		72			71				70
					76							75

במאוזן: 1) עיר קדומה (דברי-הימים א ז), על חומתה נתלתה גוייתו של שאול המלך (שמואל א לא); 6) דרכם עברו הרודפים אחרי מרגלי יהושע (הפטרת שלח-לך); 11) תנ"; 12) אירוע מכונן בחיי עם ישראל, התקיים בחודש סיוון (שמות יט); 14) קליפת הענב (פרשת נשא); 15) זוחל על הארץ; 17) מאכל העשוי מירקות חתוכים וקצוצים; 18) עלותו של מוצר; 20) סוג של ברכה; 21) מטמון; 23) איה; 24) פרשה הנקראת בחודש סיוון; 26) מסייר, כמו המרגלים (הפטרת פרשת שלח-לך); 28) מזלו של חודש טבת; 29) אמונה; 30) חוץ; 32) תקווה; 33) המקום הצפוני ביותר שאליו הגיע הצבא המצרי שפלש לארץ-ישראל במלחמת העצמאות (כ באייר תשי"ח, 29 במאי 1948); 37) טבח מדופלם; 39) היום שלפי המסורת נפטר בו רבי שמעון בר יוחאי, ובו גם נפסק מותם במגפה של תלמידי רבי עקיבא; 40) זו; 41) טיפ, תשלום קטן מהצד בלעז; 43) יצא מדעתו; 45) הרכב מצומצם של אנשים המתכנס במטרה לקבל החלטות; 46) קו ניצב; 48) קטע הפותח את תפילת שחרית לפי נוסח ספרד; 49) מין קלשון להפוך בו את התבואה (מסכת סוכה, דף יד עמוד א); 50) בת-קול; 51) עני; 53) כפץ; 54) תיאולוג ופילוסוף (היתרסיי-היתשילוג, 1907-1972), מההוגים החשובים של המחשבה היהודית הדתית של יהדות ארצות-הברית; 57) אגל; 59) סימן; 61) סימן ליהושע בן נון את מקום ביתה של רחב (הפטרת פרשת שלח-לך); 64) תו מוסיקלי; 65) ירק גינה; 67) גובה; 68) דפיקה; 70) צולע, פיסח; 71) בן-דודו של ירמיהו הנביא (הפטרת פרשת בהר); 73) אטב; 75) המלך האחרון של בבל, על קיר היכלו נכתב "מְנָא מְנָא תְּקַל וּפְרָסִין" (דניאל ה; 76) מספר זה לקוחה מהפטרת פרשת אמור.

76) מספר זה לקוחה מהפטרת פרשת אמור.

במאוזן: 1) פרשה בחומש ויקרא; 2) נחל בגבול ארץ האמורי (כ"מ פרשת חוקת); 3) משופטי ישראל (הפטרת פרשת נשא); 4) מילה זו נדרשה על-ידי שמעון העמוסיני (מסכת פסחים, דף כב עמוד ב'); 5) נמוך-קומה; 6) מקל ארוך; 7) אחד מבניו של יהודה מבת שוע אשתו (בראשית לח); 8) סוס קריאור, היפופוטם; 9) שר מוסלמי; 10) סוחר; 13) שאינו מחובר למקום גידולו; 16) מעורר חשש וחרדה; 19) בסיס של חיל-האוויר בגנג, בו שוכן גם בית-הספר לטיסה; 22) יום-טוב בחודש סיוון; 24) מאוס, בווי; 25) אמורא ארץ-ישראל בדור השלישי, מתלמידי רבי יוחנן, ראש ישיבה בקיסריה; 27) זו הייתה הפעולה האחרונה במלחמת העצמאות; 29) כסא נמוך; 31) בונה בית המקדש הראשון; 34) איבר שמתפתח יחד עם העובר במהלך ההיריון, ממוקם בדופן הרחם וממנו יוצא חבל הטבור; 35) תקיף בדעתו; 36) בירת פולין; 38) צרור, סליל; 40) נקצץ, נכרת; 42) שורה של עצים; 44) חמשת החומשים; 46) הבל; 47) כלי-ניגוח מלחמתי קדום; 50) מילת-קריאה בטלפון; 52) מלאך קטגור (הפטרת פרשת בהעלותך); 55) בור, שוחה; 56) מצולה; 58) דמות מהאגדות; 60) במקום זה חודשה המלכתו של המלך שאול (הפטרת פרשת קורח); 62) טייס-קרב בחיל-האוויר הישראלי, היה ראש עיריית באר-שבע וממכ"ל משטרת ישראל; 63) בר-פלוגות של הלל הזקן; 64) אות באלפבית היווני; 66) כלי במשחק השחמט; 69) יחידה בחיל-האוויר; 70) הרווח שבין החזה ובין הלבוש; 71) סימן מורה כיוון; 72) רטוב; 74) בעל משקל מועט.

ראה פתרונות בסוף הגיליון

א. חגי אייר

יום העצמאות ויום ירושלים

1. ידיעת הארץ

הציוד הדרוש:

- מפת ישראל גדולה
- מפה קטנה לכל חוליה
- פתקאות
- סיכות
- כלי כתיבה

מהלך המשחק:

- המשתתפים נחלקים לחוליות: 3-5 משחקים בכל חוליה.
- כל אחת מן החוליות יושבת סביב למפה. על הקיר - מפה גדולה, המשותפת לכולם. לכל איש בחוליה מספר סידורי.
- המנחה קורא בשם יישוב. כל חוליה מזדרזת לגלות את היישוב על המפה שלה, מכינה פתק הנושא את שם היישוב - ונציגה, בתורו, מזנק אל המפה הכללית ומשתדל לנעוץ את הפתק שלו. אם קלע למטרה יזכה בנקודה. המנחה ממשיך וקורא בשמות יישובים נוספים וכך הלאה.
- חוליה הצוברת את מירב הנקודות היא הזוכה.

2. טיול בארץ

מהלך המשחק

- המשחקים נחלקים לכמה חוליות.
- המנחה פותח בסיפור של טיול בארץ. תוך כדי כך הוא מגיע לנקודה, שאת שמה אין הוא מגלה, אך מרבה לספר פרטים שונים על אודותיה: שנת יסודה, מספר תושביה, מראה השדרה הנטועה בכניסה אליה, באיזה ענף ספורט מצטיינים בניה, מה אירע לה בזמן מלחמת השחרור וכו'.
- במהלך הסיפור, משתדלות החוליות לגלות את שם הנקודה.
- חוליה שהקדימה לזהות את שם היישוב - זוכה בנקודה. קראה בשם לא נכון - הפסידה נקודה, אלא

אם כן התברר, כי הסבר המנחה הותיר מקום לטעות.

- החולה שצברה את מירב הנקודות היא הזוכה.

3. נקודת חן

המטרה: לבדוק את מימדי הקשר של החניך לאתרים ולנופים בישראל.

הזמן הדרוש: שעה - שעה וחצי.

האמצעים הדרושים: (א) דף תרגיל; (ב) מפת ארץ ישראל (רצוי).

מהלך הפעולה:

- המנחה מחלק לחניכים את דפי התרגיל ומבקש מכל אחד לרשום 5-10 מקומות בארץ שהם משמעותיים עבורו (כגון: מקום מגורים, מקומות בהם מתגוררים קרובים או חברים, מקומות בהם טיילו או חוו חוויות מיוחדות, מקומות הנקשרים לאירועים היסטוריים, וכדומה).
כל חניך מתבקש לסדר את הרשימה לפי סדר עדיפויות ולנמק מדוע בחר במקומות מסוימים אלו.
- כל חניך, בתורו, קורא את רשימתו (אם הקבוצה גדולה - ניתן לבקש מכל חניך לציין רק את שלושת המקומות המשמעותיים ביותר).
- המנחה עורך דיון סביב שאלות כגון:
מה הופך מקום למשמעותי עבורך?
האם המשמעות קשורה רק בהווה, או גם בעבר ובעתיד?
האם המשמעות היא אישית בלבד, או שקיימים מימדים קבוצתיים (טיול שנתי) או לאומיים (מצדה, הכותל).
האם יש משמעות מיוחדת עבורכם שהמקומות נמצאים בישראל? (אם מישהו רשם מקומות בחו"ל, ניתן לשאול אותו, האם יש הבדל בין התייחסותו למקומות בארץ לבין התייחסותו לאלה שבחו"ל).
מה קושר אותנו לארץ? העובדה שנולדנו פה, שאילו הנופים שלנו, שכאן התרחשה ההיסטוריה שלנו, שזו ההיסטוריה שלנו, שזו המולדת שלנו, שזוהי ארצו של העם היהודי וכו'.

הצעה נוספת

- במקום לבקש מן החניכים לרשום מקומות, ניתן להעביר ביניהם גלויות של מקומות שונים בארץ, ולבקש מהם לבחור 3 גלויות של המקומות המשמעותיים ביותר עבורם, ולנמק. לחילופין, ניתן להקרין שקופיות, ולבקש שיבחרו מתוכן. לאחר מכן יש לקיים את הדיון כנ"ל.
 - רשום 10 מקומות בארץ, שאתה חש קשר אליהם.
 - נסה לתאר את הקשר ולקבוע ממה נובע הקשר; השתדל לפרט!

לדוגמה

- חוויה אישית
 - קשר משפחתי
 - היסטוריה, ארכיאולוגיה
 - נוף, תופעות טבע
 - משמעות אקטואלית
 - אחר
- המקום והשיקולים לבחירתו

על פי המכונים לחינוך יהודי ציוני

4. חידון אתרים בירושלים

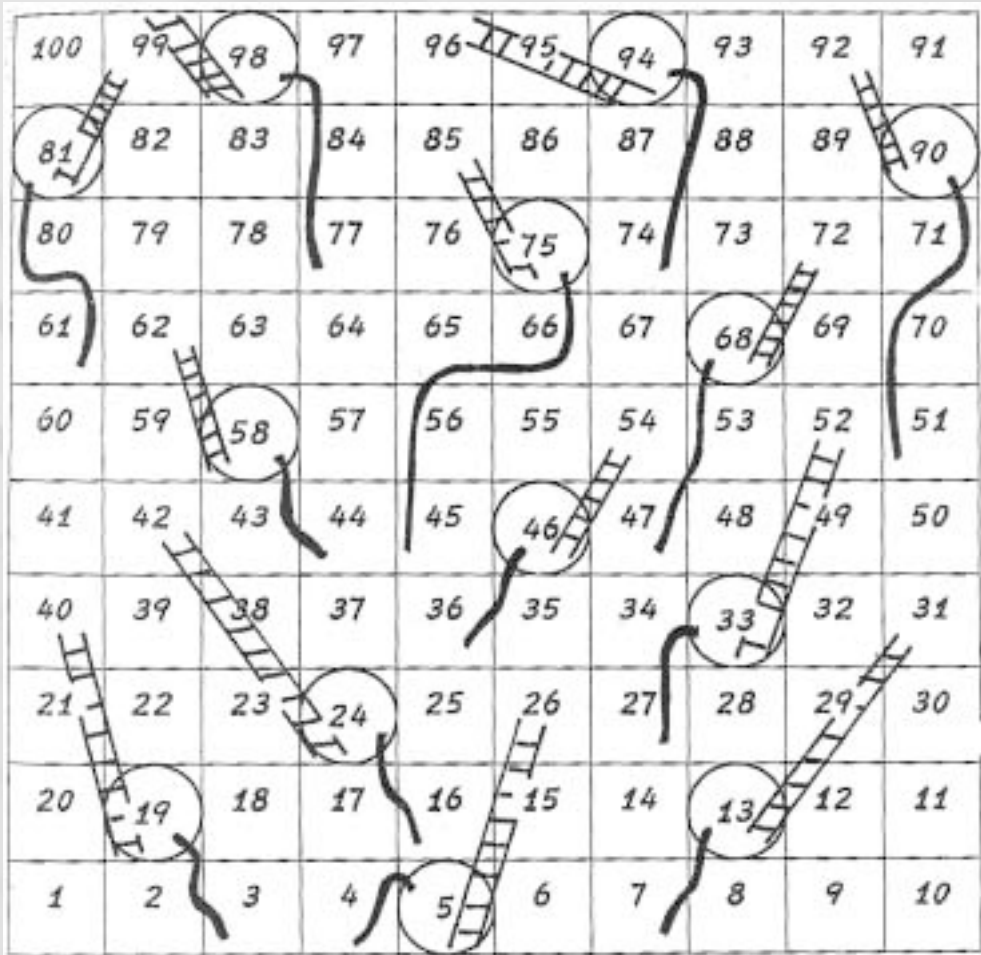
1. מקום התכנסות נבחר העם _____ . (הכנסת)
2. פונדק עתיק המשמש היום לתיאטרון _____ . (גיאטרון הגאון)
3. איבר בגוף + אחד מהחודשים העבריים + ברכה נפוצה _____ . (יד אבשלום)
4. אני השער המכריז: שמור על הניקיון! _____ . (שער האשכול)
5. אני שער, מצא את שמי: תל-אביב- _____ . (יפו)
6. אני שער, מצא את שמי לפי המכנה המשותף: כלנית, רקפת, פרג _____ . (שער הפרגים)
7. שער ששמו נרדף ללביא, ברבים _____ . (שער האילון)
8. אני שער ושמי אינו ישן _____ . (השער הגדול)
9. אני שער המשלים את שורת השיר " _____ הלא תשאלו... " (שער ציון)
10. אני שער, שמי הוא מילה נרדפת לכתף _____ . (שער שכס)
11. אני שכונה שמי כשם מאה גולים במשחק כדורגל (אבל - בעברית). אני _____ . (מאה שערים)
12. שמי משלב גינה, חיות ותנ"ך אני _____ . (גן הגינה הגנבי)
13. "שלום לך ירושלים... אשתחוה לך אפיים" - על איזה אתר נכתב השיר _____ . (הי הצופים)
14. "...אזוב ועצבת... עופרת ודם - על איזה אתר נכתב השיר _____ . (הכול)
15. בחומה אני נמצא / בי אף אחד אינו בא / את הר הבית אני רואה / למשיח אני מצפה. מי אני? _____ . (שער הרגמים)
16. מחוץ לחומה נבניתי / על שם שר נקראתי / ראשונה הייתי לאחרות / בעיר חדשה מפוזרות. אני _____ . (ימין משה)

(על פי עוד נמשכת השרשרת, בהוצאת מועצה דתית בקעת הירדן)

ב. ל"ג בעומר

סולמות וחבלים ל"ג בעומר

ניתן להכין לוח ענק ולשחק סביב למדורה, כאשר הקבוצה מתפצלת לשתי קבוצות. לכל קבוצה "חייל" בצבע אחר. בכל משבצת על הלוח יהיה חריץ וסיכת מהדק משרדי וכך יוכלו ה"חיילים" להישאר במקומם ולא ליפול. כאשר מגיעים למספרים המסומנים בעיגול, ישנה שאלה - אם הקבוצה תענה נכון - היא תעלה בסולם, ואם תטעה - תרד בחבל.

שאלות למשבצות

מספר משבצות	השאלה	התשובה
5	איזה אופי היה לימי ספירת העומר, בזמן שבית המקדש היה קיים?	ימי גיל ושמחה, ימי הקציר והתחדשות התבואה, ימי התרגשות וציפייה
13	ממתי סופרים ספירת העומר ועד מתי?	מליל שני של חג הפסח ועד חג השבועות.
19	באיזה שלב של היום רצוי לספור ספירת העומר?	רצוי בערב. מי ששכח יספור בבוקר שלמחרת.
24	ציין 2 מנהגים בימי ספירת העומר.	לא מסתפרים, לא מתחתנים, לא מקיימים מסיבות, לא שומעים מוזיקה.
33	ציין 2 סיבות לשמחת לג בעומר.	ניצחון חיילי בר כוכבא את הרומאים. פסקו תלמידי רבי עקיבא למות.
46	ציין 2 מנהגי לג בעומר	עלייה לקבר רשב"י. "חלקה", חתונות, חץ וקשת.
58	מהו התאריך העברי בו חל לג בעומר?	יח באייר.
68	מה הקשר בין הקשת לבין ימי רבי שמעון בר יוחאי?	בימי רשב"י לא נראתה הקשת בענן.
75	מה הקשר בין בר כוכבא ללג בעומר?	בשנים שבין 132-135 לספירה מרדו היהודים ברומאים ובראשם עמד בר כוכבא. בימים שבין פסח לשבועות נחלו תבוסות רבות, אולם היה יום ניצחון אחד והוא יח באייר - לג בעומר.
81	מה הקשר בין ר' עקיבא ללג בעומר?	בסוף ימיו של רבי עקיבא התחולל מרד בר כוכבא ורוב תלמידיו השתתפו בו. רוב תלמידיו נהרגו בתקופה זו, מי בחרב ומי במגיפה ורק ביום אחד פסקו מלמות - ב-יח באייר, יום לג בעומר.
90	מה הקשר בין רבי שמעון בר יוחאי לר' עקיבא?	רשב"י היה מתלמידיו המצטיינים של ר' עקיבא.
94	מה הקשר בין רשב"י ללג בעומר?	רשב"י נפטר בלג בעומר, ויום זה נהיה יום ההילולא לזכרו.
98	מדוע רצו הרומאים להרוג את רשב"י, מעבר לכך שלמד תורה ולימדה?	רשב"י דיבר בגנות הרומאים ששלטו אז בארץ - הוא אמר שכל מה שבנו הרומאים בארץ - לצורך עצמם בנו.

מתוך "כזה ראה וחדש ג", פעילויות והפעלות לחודשי השנה, כתיבה ועריכה מיכל בלאו (שינובר), הוצאת מופת

ג. חג השבועות

1. משחק כוורת לשבועות

הוראות: במשחק זה, עליכם להגיע מצד לצד. משתתף א צועד מצד א לצד ב ומשתתף ב' צועד מצד 1 לצד 2. ההתקדמות נעשית על ידי "כבישת" משושים. כבישת משושה תעשה על ידי מציאת מילה נרדפת להגדרה הנמצאת להלן (שהאות הראשונה נתונה במשבצת). מנצח מי שמגיע ראשון לצד השני. משבצת שנכבשה, מונעת מהיריב לעבור דרכה.

הגדרות

1.

- א - מזמור הנאמר בערב שבת.
- ב - מביאים בשבועות בזמן שבית המקדש קיים.
- ג - מעמדה של רות עם קבלתה עול מלכות שמים.
- ד - כשהצטרפה רות לנעמי נאמר שהיא _____.
- ה - דברי בועז לקוצרים.
- ו - היום בו חל שבועות.
- ז - מדברי נעמי לכלותיה.
- ח - אחת ממצוות האישה.
- ט - הגברים נוהגים לעשות פעולה זו בערב שבועות.
- י - שם הייתה בית לחם.
- כ - בן נעמי ואלימלך.
- ל - אחת האמהות המוזכרות במגילת רות.
- מ - בן נעמי ואלימלך.
- נ - מה נתנה ערפה לנעמי בפרידתם?
- ס - "חול המועד" שבין פסח לעצרת.
- ע - מספר השנים שישבו בני אלימלך במואב עד מותם.
- פ - בן יהודה ותמר.
- צ - פעולת עשיה בקלי.
- ק - "ויצבוט לה _____".
- ר - המצב בארץ.
- ש - הימים ימי שפוט ה _____.
- ת - נעמי אמרה שיש לה _____.

2.

- א - תפקיד נעמי לעובד.
- ב - מקום מגורי אלימלך.
- ג - כינוי לבועז.
- ד - מצאצאי רות (נין).
- ה - מדברי נעמי לחברותיה, בחזרתה ממואב.
- ו - המילה הראשונה במגילת רות.
- ז - פעולה הנעשית על ידי בועז בגורן.
- ח - הקרבה המשפחתית של נעמי כלפי רות.
- ט - הפעולה שבועז מציע לרות לעשות עם לחמה.
- י - תשובת הקוצרים לבועז.
- כ - רות לנעמי (קרבה משפחתית).
- ל - נעמי שמעה שיש אותו בארץ.
- מ - לשם גלה אלימלך.
- נ - אשת אלימלך.

- ס - עוד חג משלושת הרגלים.
- ע - משמות החג.
- פ - חג נוסף משלושת הרגלים.
- צ - "כי מ _____ תצא תורה..."
- ק - הקרבה המשפחתית בין בועז לנעמי.
- ר - אחת האמהות המוזכרות במגילה.
- ש - שם החג.
- ת - לימוד כל הלילה.

3.

- א - ירד למואב עם משפחתו.
- ב - מדברי רות לנעמי במואב.
- ג - קרוב משפחה.
- ד - מילה נרדפת לעני, מהמגילה.
- ה - מדברי בועז לרות בפגישתם הראשונה.
- ו - המילים הראשונות מכל הפרקים במגילה.

ז - הם פסקו ש"מואבי ולא מואבית".

ח - בועז מציע לרות לטבול את לחמה בו.

ט - מדברי חברות נעמי על רות.

י - אב דוד.

כ - כמות השעורים אותן לקטה רות ביום עבודתה הראשון.

ל - החג שלפני שבועות.

מ - השם שנעמי מבקשת מחברותיה לקרוא לה.

נ - הכינוי שמכנה רות את עצמה בפגישתה הראשונה עם בועז.

ס - קיבלנו בשבועות.

ע - אחת מכלותיה של נעמי.

פ - "שבה פה _____ אלמוני".

צ - "הלא _____ את הנערים".

ק - התקופה בה שבו נעמי ורות לארץ.

ר - על שמה המגילה.

ש - טיפלו בעובד לאחר לידתו.

ת - דמות מקראית המוזכרת במגילה. א

על פי "כזה ראה וחדש ג", פעילויות והפעלות לחודשי השנה, כתיבה ועריכה מיכל בלאו (שינובר),

בהוצאת מופ"ת

2. חידון "נמשלה התורה למים" / מאת עוזי קייש

לפניכם טבלה ובה שני טורים. בטור הימני המשל הקשור למים, ובטור השמאלי הנמשל – התורה.

בטור של המשל – ישנם 14 משלים שונים, המסומנים בסדר עולה מהספרה 1 עד המספר 14. עליך להתאים לכל אחד מ-14 המשלים את הנמשל המתאים לו. לדוגמה: המשל הראשון שמספרו 1, עליך למצוא את הנמשל המתאים לו ולציין את הקשר ביניהם על ידי סימון המספר 1 שבסוגרים הנמצאות ליד הנמשל. כך בכל 14 המשלים.

משל	נמשל
(1) מה מים מניחין מקום גבוה והולכין למקום נמוך... א	() כך אין העולם יכול לעמוד בלא תורה. (מדרש תנחומא חומש דברים, פרשת כי תבוא, סימן ג) רי
(2) מה המים אין העולם יכול לעמוד בלא הם ואדם מטהר עצמו בהם... כנ	() כך תורה אין מתקיימת אלא במי שעושה עצמו ככלי חרס. (מדרש שיר השירים רבה, מהדורת ורשא פרשה א פסקה יט) נסים
(3) ומה המים אין אדם נוטע אילן ולא בונה בית אם אין לו מים... דב	() כך תורה אם אין אדם עיף בה אינה ערבה בגופו. (מדרש שיר השירים רבה, מהדורת ורשא פרשה א פסקה יט) סוף
(4) מה המים כל מי שאינו יודע לשוט בהם אובד עצמו מן העולם... תו	() אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה. (גמרא בבלי, מסכת תענית דף ז עמוד א) ם
(5) מה המים נמשכין לכל מקום שירצה... כד	() כך אין העולם יכול לעמוד בלא תורה והתורה מלמדת את האדם היאך יטהר. (מדרש תנחומא חומש דברים, פרשת כי תבוא, סימן ג') סת
(6) ומה מים אין מתקיימין בכלי כסף וזהב אלא בירוד שבכלים... שכו	() כך כל מי שאינו יודע למצוא דברי תורה אובד מן העולם. (מדרש תנחומא חומש דברים, פרשת כי תבוא, סימן ג') רה
(7) כשם שאין אדם מתבייש לומר לחברו השקני מים... המ	() כך התורה משוכה בכל העולם. (מדרש תנחומא חומש דברים, פרשת כי תבוא, סימן ג) רך
(8) ומה מים יורדין טיפין ונעשית נחלים נחלים... בב	() כך תורה מכסים ערוותן של ישראל שנאמר (משלי פרק י) ועל כל פשעים תכסה אהבה. (מדרש שיר השירים רבה, מהדורת ורשא פרשה א פסקה יט) כה
(9) מה מים אם אין אדם צמא אינה ערבה בגופו... ל	() כך תורה מסוף העולם ועד סופו שנאמר (איוב פרק יא) ארוכה מארץ מדה. (מדרש שיר השירים רבה, מהדורת ורשא פרשה א פסקה יט) רואה

(10) מה המים מגדלין את הצמחים... ש	() כך תורה אדם למד שתי הלכות היום ושתיים למחר עד שנעשה כנחל נובע. (מדרש שיר השירים רבה, מהדורת ורשא פרשה א פסקה יט) ור
(11) ומה מים מכסים ערותו של ים שנאמר (ישעיה פרק יא) כמים לים מכסה... זו	() כך התורה חיים לעולם. (מדרש תנחומא חומש דברים, פרשת כי תבוא, סימן ג) ת
(12) מה מים מסוף העולם ועד סופו דכתיב לרוקע הארץ על המים... ו	() כך דברי תורה מגדלין את כל מי שהוא עמל בהן כל צורכן. (מדרש שיר השירים רבה, מהדורת ורשא פרשה א פסקה יט) אתה
(13) ומה המים חיים לעולם... א	() כך כל הוצאה ללמוד תורה, לומד בלא מחיר ובלא כסף, שנאמר (ישעיה פרק נה) לנו שברו בלא כסף ובלא מחיר. (מדרש תנחומא חומש שמות, פרשת ויקהל, סימן ח) נתך
(14) וכשם שהמים כל הוצאה לשתות ישתה בלא מחיר... מש	() כך לא יתבייש לומר לקטן ממנו למדני תורה, למדני דבר זה. (מדרש תנחומא חומש שמות פרשת ויקהל סימן ח) ים

אם פתרת נכונה את החידון – עליך לחבר את האותיות המופיעות ליד המשל והנמשל המתאים לו. לדוגמה: במשל מספר 1 – עליך לרשום את האות א המופיעה במשבצת של משל זה ולחבר אותה עם האות או האותיות שנמצאות במשבצת של הטור בנמשל שרשמת בה את הספרה 1. וכך תקבל 14 מילים אשר מרכיבות ביחד מדרש המורכב גם הוא ממשל ונמשל. (כאשר הקשר ביניהם זהה לתוכן של החידון – נמשלה התורה למים)

מראה מקום: ספרי דברים, מהדורת א"י (אליעזר אריה) פינקלשטיין, פיסקה שו עמוד 338

הערה: ספרי - זהו מדרש הלכה לבמדבר ודברים.

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____ 6. _____ 7. _____

8. _____ 9. _____ 10. _____ 11. _____ 12. _____ 13. _____ 14. _____

פתרונות בסוף הגיליון

אתם מוזמנים לבקר באתר של עוזי קייש : www.tashbetz.8m.com

3. הצגות קצרות - דו שיח

לחניך: בחר לך בן זוג, וחבר יחד איתו דו-שיח מבין האפשרויות הבאות: (כמובן שעליך להיצמד למסופר במגילת רות).

הערה: ניתן להיעזר בפרשנים השונים.

- בין אלימלך לחברו הקרוב לפני רדת אלימלך למואב, כאשר החבר מנסה להניא את אלימלך מלרדת לשם.
- בין אלימלך לנעמי כאשר אלימלך מפרט לנעמי את תכניותיו, ונעמי ככל עקרת בית מעלה חששות.
- בין נעמי לכלותיה, כאשר היא מבשרת להם את דבר עלייתה ארצה.
- בין ערפה לרות בפרידתם.
- בין נעמי לחברתה בארץ, כאשר נעמי חוזרת ארצה לאחר שנים במואב.
- בין רות לנעמי כאשר רות מבקשת ללכת ללקוט להן שיבולים.
- בין רות לבועז בפגישתם הראשונה.
- בין נעמי לחברותיה לאחר הולדת עובד.
- דו שיח דמיוני, בין רות לדוד המלך רגע לפני תחילת מלכותו.

4. "הציבי לכם ציונים" (ירמיהו לא, כא)

שלב א': חלוקה לקבוצות.

על המדריך להכין לכל קבוצה חלק ממפת ארץ-ישראל, ואת אותו החלק ממפת הכבישים של ארץ-ישראל.

שלב ב': המדריך מבקש מכל הקבוצות להכין דף הסברים לזוג תיירים המעוניין להגיע ממקום מסוים ליעד אחר, באמצעות המפה ועל פי סימוני הכבישים ונקודות ציון אחרות שיכולות לעזור. (ניתן לבצע משימה זו כתחרות בין הקבוצות). כל קבוצה מקבלת מקומות שונים.

שלב ג': החניכים מסיימים את משימת שלב ב', וקעת כל קבוצה מעבירה לקבוצה אחרת את דף ההוראות. הקבוצות צריכות לנסות להגיע על פי ההנחיות שניתנו להן.

מבצחת: הקבוצה הראשונה שהגיעה ליעד, שמצאה מאיזה מקום יצאו זוג התיירים ולאן הגיעו לבסוף, והקבוצה שהנחתה קבוצה זו.

שלב ד': שלב הסיכום: כאשר אנו רוצים להגיע ליעד מסוים, או שאנו יוצאים לטיול ואנו רוצים שיהיה זה טיול מוצלח ללא טעויות בדרך, אנו נעזרים בסימני הדרך, בנקודות ציון, וככל שההסברים ליעד מדויקים יותר וכוללים אזהרות רבות ועצות מוצלחות יותר כך נגיע מהר יותר ובביטחה מירבית.

כיצד זה מתקשר אלינו?

יש לנו יעד מסוים, מטרה מסוימת, התורה נותנת לנו חוקים ודרך חיים שיכוונו אותנו בחיינו. המצוות - הם הסימנים, התמרורים.

על מנת שלא נטעה בדרך אל היעד - נעקוב אחר ההוראות.

כבר אמר הנביא ירמיהו (לא, כא): "הציבי לך ציונים", וזהו בדיוק המטרה.

אפשרויות להפעלות נוספות:

1. לשחק כתחרות בין הקבוצות את המשחק "סימני דרך", החניכים ירגישו עד כמה חשובים הסימנים הברורים שמוסכמים על כולם.
2. ניתן להחביא חפצים במתנ"ס ולמוצאם על פי סימנים וציוני דרך.

על פי "כזה ראה וחדש ג", פעילויות והפעלות לחודשי השנה, כתיבה ועריכה מיכל בלאו (שינובר),

בהוצאת מופ"ת

חידות בפרשיות השבוע

פרשת אמור

1. מילה נרדפת כשהשמש שוקעת _____.
2. אסור לכהן לקחת שלוש הנשים האלו _____, או _____.
3. סבו היהודי של האיש, שקילל את ה' _____.
4. מילה נרדפת למילה ויקלל _____.
5. לאדם כזה שאינו כהן, אסור לאכול שום קודש: תרומה, חלה, ביכורים _____.
6. חל בעשור לחודש השביעי _____.
7. אחד ממניי הבשמים, שהשתמשו בהם כדי לתת ריח טוב _____.
8. שמו בה "שמן זית זך כתיית למאור להעלות נר תמיד" _____.
9. מספר הלחמים שהיו על שולחן הפנים בבית המקדש _____.
10. תשאיירו (בלשון המקרא) _____.

פרשת בהר

1. נחלה, אדמה שנמכרה לצמיתות _____.
2. קרוב משפחה (כמו במגילת רות) _____.
3. חופש, חירות (שם ציפור) _____.
4. "את חוקותי _____ משפטי תשמורו _____ אותם על הארץ לבטח".
5. יישובים ללא חומה וביצורים _____.
6. בשנה השישית ה' יתן ברכה בתבואה, והברכה תספיק עד השנה (בגימטריה) _____.
7. לבתיהם של אנשים אלו יש דין שונה, ואפשר לגאול בתים אלו תמיד. מי האנשים? _____.
8. מילה נרדפת לעני ודל _____.
9. גפן שלא קצצו אותה נקראת כך _____.
10. שש מילים רצופות המתחילות באות ש _____.

פרשיות בחוקתי

1. מילת תנאי הפותחת גם את הברכות וגם את הקללות _____.
2. אם בני ישראל לא ילכו בדרכי ה' הם מפירים אותה _____.
3. אם בני ישראל ילכו בדרכי ה' הדבר הזה יבוא בעיתו _____.
4. שני ביטויים בפרשה, שהקב"ה יגדיל את עם ישראל _____ שני _____.
5. שתי המילים היחידות בפרשה, שמתחילות באות ט' _____.
6. אחת מהקללות, שהאדמה תהיה קשה כמו חומר זה, עד שלא יוכל לעלות ממנה שום צמח. מהו החומר?
מילה נרדפת לדבר שהתרחש בזמנו ב _____.
7. צריך להפריש מעשר ממנו, העשירי ממנו העובר תחת השבת יהיה קודש לה' _____.
8. מילה נרדפת לעשרת אלפים _____.
9. מילה שמשמעותה לא יהיה לכם קיום לפני אויבכם, לא תחזיקו מעמד _____.
- 10.

פרשת במדבר

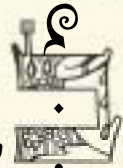
1. במקום עבדו הלוויים במשכן _____.
2. השבט המאסף במסע בני ישראל במדבר _____.
3. "ואני _____ לקחתי את _____ מתוך בני ישראל תחת כל בכור פטר רחם מבני ישראל..."
4. הגיל בו התחיל מפקד הלוויים _____.
5. מילה נרדפת לשבת (האות האמצעית) _____.
6. השבט הגדול ביותר במפקד יוצאי הצבא _____.
7. השבט הקטן במספר יוצאי הצבא _____.
8. המדבר בו דיבר ה' אל משה לספור את בני ישראל _____.
9. משפחות הלוי _____.
10. מספר פקודי בני ישראל _____.

פרשת נשא

1. אסור לניזר אפילו להיטמא להם מי הם? _____
2. אחד מחלקי המשכן אותו נושאים בני מררי _____.
3. הגיל בו מסיימים הלוויים לעבוד במשכן _____.
4. אדם שנגע במת או היה באוהל מת וכך נטמא _____.
5. " _____ ה' _____, _____ ה' פניו אליך _____
6. בני _____ צריכים לשאת את כלי המשכן על ה' _____.

ה. סיפורים בחרוזים

כד כָּדִים – טוֹבִים הַשָּׁנִים! ♦ סיפור-עם מסין

סין הרחוקה חי שואב מים
זָקוּ הָיָה, וְלוֹ אָסֵל וְכָדִים,
שָׁנָשָׂא יוֹמִיּוֹם עַל כְּתָפָיו הַנְּעוֹת
וּבְכַפֵּר מִכֹּר מִיַּם לְבָרִיּוֹת.
כַּד אֶחָד הָיָה שָׁלֵם וְגֵאָה,
וְהַכַּד הַשָּׁנִי סְדוּק וְלֹאָה.

כָּל יוֹם הָיָה הַכַּד הַסּוֹרֵר
מִתְעַמֵּר בְּכַד הַסְּדוּק וְאוֹמֵר:
"אֵין מַח לְהַשְׁוֹתָךְ אֵלַי,
אֵינִי מְאָבֵד אֶף טֶפֶחַ מִמִּימִי,
וְאֵלֹו אֶתָּה מְאָבֵד חֲצִי תְכוּלָּה,
כִּי בָד אֵין בְּרִכָּה, אֵלֹא קָלָלָה!"

פָּנָה הַכַּד הַסְּדוּק אֶל הַזָּקוּן,
שִׁכְּלוֹ רוֹעֵד וְדוֹמֵעַ גַּם כּוֹן:
"צֵר לִי מְאֹד שְׂאֵנִי כַּח סְדוּק,
וְאֶתָּה לְיִשְׁרוּתִי אֵינְךָ זָקוּק.
עֲלִבּוֹנוֹת צוֹרְבִים אֵנִי סוֹפֵג כָּל יוֹם
מִשְׁכְּנִי, הַכַּד הַשָּׁלֵם, הָאֵים.
וְאָכּוּ, צוֹדֵק הוּא שִׁכְּנִי הַמְּשָׁלֵם –
שָׁלֵם כְּבָר לֹא אֶהְיָה לְעוֹלָם!"

חֲצִי מִכְמוֹת הַמַּיִם שָׁבִי
נִזְזָלָת, וְתוֹעֵלָת רַבָּה אֵין בִּי."

"חֲלִילָה!" לָטַף אוֹתוֹ הַזָּקוּן,
"שְׂאֵשְׁלִיךְ אוֹתָךְ, יְדִידִי הַמְּסֻכָּן?
אִמְנָם סְדוּק וְנִזְזָל הַנָּךְ,
אֶךְ טוֹבִים וְיָפִים חַיִּי בְּזָכוֹתָךְ!"

"בְּזָכוֹתֵי?" תָּמָה הַסְּדוּק, "אֶתָּה לֵיץ?
וְעַל חֲשָׁבוֹנִי הַנָּךְ מִתְלוֹצֵץ?"
"הַכָּל בְּזָכוֹתָךְ, יְדִידִי הַיָּקָר..."
וּפְיוֹ שָׁל הַכַּד הַסְּדוּק נִפְעֵר.

"בצעד הימני של השביל זרעתי
זרעי פרחים שאותם קבלתי,
וטפות המים שנוטפים ממך
מרוים הפרחים שפורחים בזכותך.

יפה הוא השביל ואף פורח
מוצרף בצבעים וגם בריח...
אני מאד גהגה מן המראה
ושוכח את כל המשא המלאה
של זה האסל ושני הכדים
הכבדים על כתפי שבעתים.

ואלו בצדו של הכד השלם
אין פרח, אין ציץ והכל שומם!
אך כד כדי, אין זאת אומרת
שסדוק טוב משלם, אחרת
ישברו הכל את הכדים כלם,
ולי פרנסה לא תהיה לעולם!"

פרעו השנים בצחוק גדול,
ואז אמר הזקן בקול:
"לכל אחד יש יעוד בחיים
ואין משלם, זאת כלנו יודעים.
רק האל כל יכל הוא משלם, יחידי!
וגם כד שלם יש בו פגם, ידידי.
ועתה, שמח רעי הטוב, הסדוק
ודע, שאני גם לך זקוק!"

מתוך הספר "האישה ושכמו של הצבוע", "הוצאת שי"ח ירושלים", ת"ד 8484, ירושלים

כד פְּדִים - טוֹבִים הַשָּׁנִים! - סיפור-עם מסין

עיבוד לחרוזים: שמחה סיאני

תוכנות ביחסי אנוש בראי הסיפור העממי

חטא הגאווה

- ◆ הכד הסדוק והכד השלם משמשים בסיפור זה כמשל. ואילו האדם הוא הנמשל. במקרה שלנו, הנמשל לכד הסדוק הוא אדם נכה, ואילו האדם הבריא הוא הכד השלם. (ניתן גם להקיש על האדם העני כעל הכד הסדוק ועל האדם העשיר כעל הכד השלם)
- ◆ לעיתים קרובות אנו רואים אנשים המרגישים כ"אני ואפסי עוד", ועצם היותם בריאים החיים בסמוך לאנשים נכים, חוטאים הם בחטא הגאווה. הם חשים בעצם היותם בריאים ביטחון רב וסבורים, שהם טובים מזולתם הנכה. ובכן, טעות גדולה בידם. לא פעם, מתגלה דווקא הנכה כאדם מוכשר ביותר, חרוץ ומשקיע בעבודה, בלימודים ובחברה הרבה יותר מרעהו הבריא.
- ◆ הכד השלם לא הפסיק להקניט את הכד הסדוק ובכל פעם אמר לו שכאילו אין חפץ בו, כיוון שהוא מאבד מחצית מתכולת המים שבו. גם אנו רואים לא אחת, איך אנשים מזלזלים בנכים, בעיוורים, בזקנים ובחולים ומקניטים אותם בכל הזדמנות. יש המרגישים בכך הרגשת עליונות על הנכה וכאילו הם מורמים מעם ככל שישפילו את הנכה, ולא כן הוא.

"קללה" שהפכה לברכה

- ◆ הכד הסדוק, שהיה פגוע בלאו הכי, פנה אל הזקן אדונו וסיפר לו על ההתעללות שהוא עובר יום יום מהכד השלם, והודה בנכותו ובמוגבלותו. הוא ידע שהוא אכן סדוק ואינו שלם, כפי שטען חברו לאסל, ואולי הזקן אינו זקוק לו כי כאמור, הוא מאבד חצי מכמות המים שהוא שואב. אך הזקן לא חשב ליטול כד שלם במקומו של זה הסדוק, כי ראה בנכותו ברכה.
- ◆ לרגע, לא עלה על דעתו של הכד השלם שבעליו, הסיני הזקן, הפיק תועלת מעצם "נכותו" של הכד הסדוק. הוא רק חשב על עצמו ועל התועלת שהוא מביא לאדונו. הוא לא ידע שבזכותו של הכד הסדוק, כל הדרך הייתה רצופה בפרחים יפים למראה ונעימים בריחם, דבר שסייע לזקן בנשיאתם.
- ◆ הסיני הזקן "ניצל" כאמור את נכותו של הכד הסדוק ושתל זרעים של פרחים שפרחו, בלבלו והפיצו ריח נעים לאורך כל הדרך, מביתו הצנוע ועד לנהר, שם שאב את מימיו.
- ◆ הראייה של נטילת מתוק מעז, היא ראייה של עשיית הטוב. כידוע לנו, אם מגלגלים זכות על ידי זכאי-זוכים בטוב וההיפך. הזקן השתמש בכד הסדוק ולא זרק אותו ככלי אין חפץ בו, וזכה גם בשביל פרחים ריחניים שהקלו על עבודתו הקשה.

רק אלוהים מושלם!

- ◆ אחרי שנקרא את הסיפור נוכל לחשוב שהכד השלם היה מושלם, כי, כאמור, אין בו פגם והוא אינו מאבד ולו טיפה אחת ממימיו. אך טעות בידינו. לעיתים אדם נראה בריא, יפה, חזק, צעיר ואולי אף מלומד ועשיר, אך אם הוא חוטא בחטא היוהרה, בחטא הגאווה, אין פגום ממנו. אם הוא לא חושב לרגע על רעהו הנכה, החולה, הזקן, המסכן, הוא פגום הרבה יותר מאותו נכה שהוא מזלזל בו.
- ◆ אין אדם יודע מה יהיה גורלו עוד דקה, וכידוע, לא לעולם חוסן. אדם צריך לתת כבוד לרעהו ולהתחשב באותם אנשים הזקוקים לעזרתו. העולם הוא כגלגל, פעם אדם למעלה ופעם למטה, ואדם קונה את עולמו בשעה ועשוי אף לאבד את עולמו בשעה. נושא ההתחשבות בזולת הוא דבר ראשון במעלה, ולא בכדי נאמר: ואהבת לרעך כמוך (ויקרא יט, יח). לעולים אין איש יודע, אולי מחר יצטרך לאותו נכה שזלזל בו והעליב אותו היום.
- ◆ אף אדם אינו מושלם, רק אלוהים מושלם. רק בו אין כל רבב ופגם! ואנו, בני האדם, צריכים לשאוף להיות בעלי אהבה וחמלה לזולתנו ולדעת, שלכל אחד מאיתנו יש תפקיד בעולם הזה. יש אנשים הממלאים תפקידים "גדולים" ויש הממלאים תפקידים "קטנים", וכולנו כאחד מניעים את מכונת החיים וזקוקים גם למנהל וגם לפועל, גם לאדם הבריא וגם לנכה. אם ניתן מרחב מחיה וכבוד איש לרעהו, יהיו חיינו על פני כדור הארץ הזה טובים ומאושרים יותר.

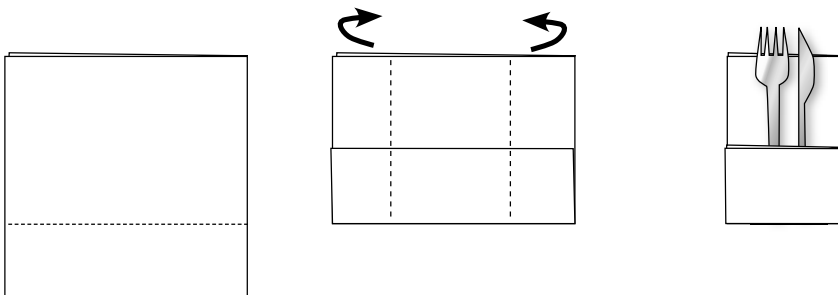
פעילויות לחגי חודש אייר/ מאת מלכה אהרונסון

1. קיפולי נייר המתאימים לשולחן חגיגי

בחודש אייר חוגגים שלושה חגים - יום העצמאות, ל"ג בעומר ויום ירושלים. את רוב החגים הללו חוגגים ברוב עם, בחברה, בקבוצה או במשפחה, לכן הבאתי אפשרויות של קיפולי נייר המתאימים לשולחן חגיגי. קיפול נייר המתאים **לכל חג** שבת ואירוע, פשוט קל ומתאים לכל ילד בכל גיל ונכנס לתוכו הסכו"ם.

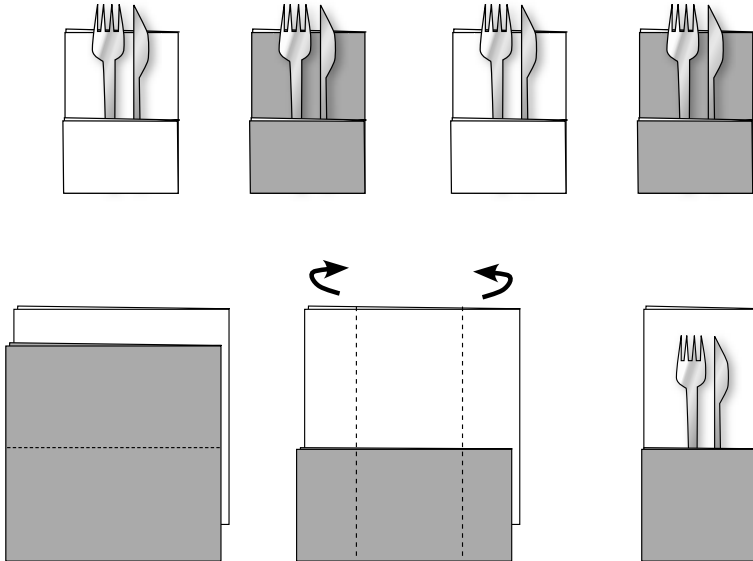
אופן ההכנה:

- פותחים מפית נייר מרובעת או מלבנית.
- מקפלים שליש מהמפית כלפי מעלה.
- מקפלים שליש מכל צד אחורנית.
- מתקבל כיס לתוכו מכניסים את הסכו"ם.

לגיון:

- אפשר לקפל את הקיפול בזה במפית של בד או נייר. אם בוחרים במפיות כחול לבן הן מתאימות ליום העצמאות, כאשר לאחד מהאורחים נותנים לבן ולשני כחול.
- אפשרות נוספות - שמים 2 מפיות לכל אחד בצבעים כחול ולבן ובזמן הקיפול רואים את שני הצבעים, כשבעיקרון את אחת המפיות מניחים יותר נמוך ומקפלים את המפית התחתונה.

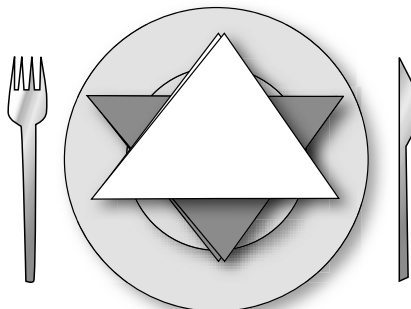
1. קיפולי מגן דוד כחול-לבן

I אפשרות

אפשרות זו היא קלה ומתאימה לחניכים מגיל 3 ומעלה.
לוקחים 2 מפיות אחת כחולה ואחת לבנה ומקפלים ל-2 משולשים ומניחים אחד על השני.

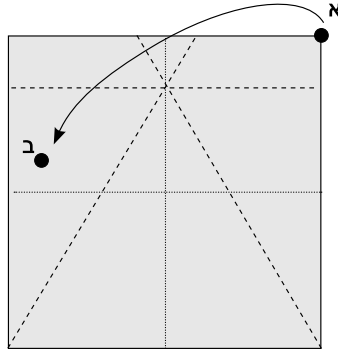
II אפשרות

אפשרות זו היא מסובכת ומתאימה לחניכים בוגרים ומהווה אתגר עבורם.

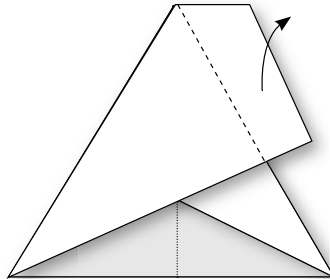

אופן ההכנה:

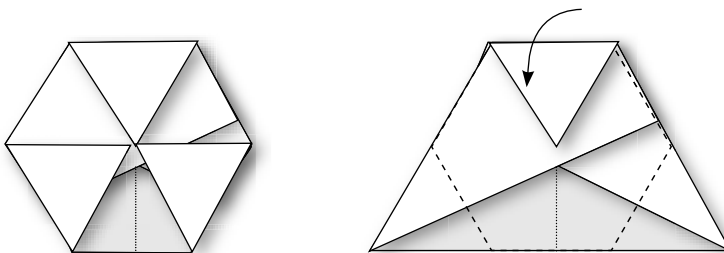
- פותרים את המפית לריבוע גדול ומקפלים אותה למשולש שווה שוקיים (משני הכיוונים).

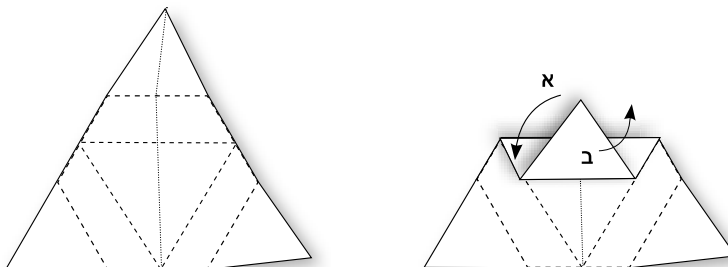
- את השארית מקפלים אחורה.

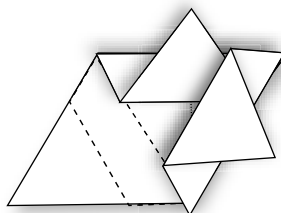
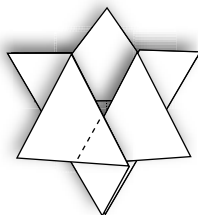
- את פינות המשולשים מקפלים למרכז ופותרים.

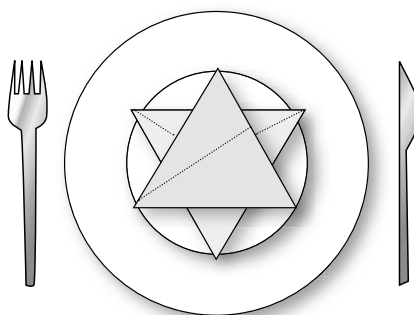
- הופכים ומקפלים כל משולש קיפול נמוך יותר פנימה.

- מתקבל כוכב מגן דוד, את פינת המשולש המקופל האחרון תוחבים לתוך הראשון כדי לייצב את מבנה הקיפול.

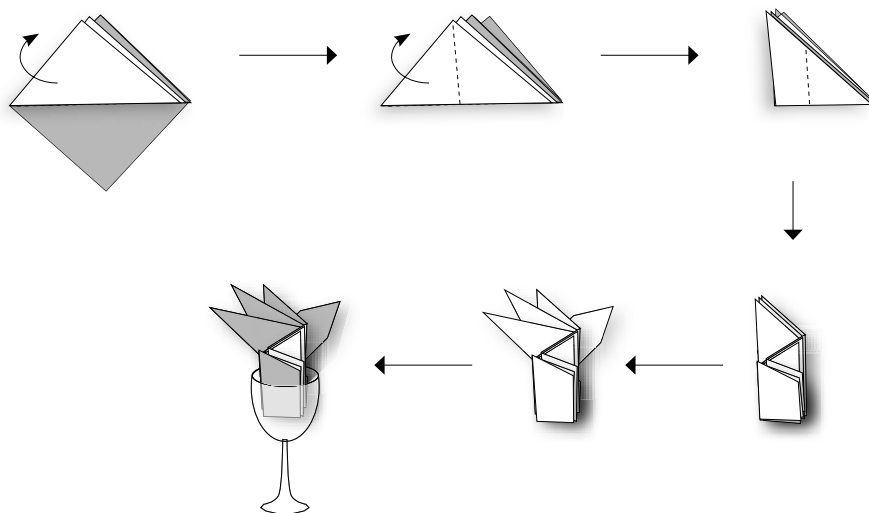
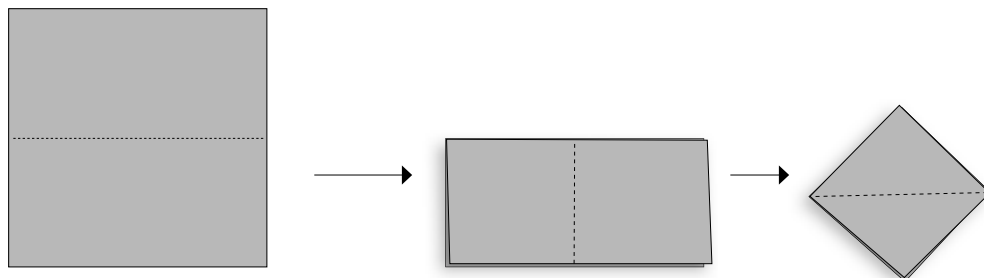

- הופכים ומניחים על הצלחת, מתקבל כוכב בשתי מדרגות גובה, מעט נפח.

3. קיפול להבה בתוך כוס לל"ג בעומר

▪ מקפלים מפית נייר אדומה מרובעת למלבן.

פעילויות לחג השבועות

1. משחק אותיות לשבועות

הכנת המשחק

מכינים כרטיסים כשעל כל כרטיס אות מהמילים **שבועות**, **מתן תורה**.

החומרים להכנת הכרטיסים

- ארגז קרטון של אריות בקבוקים (או כל קרטון אחר)
- בריסטול צבעוני
- עיפרון
- סרגל
- מספריים
- צבעים

אופן ההכנה

- גוזרים כרטיסים בגודל רצוי 6 X 6 ס"מ בערך (אפשרי יותר גדול או קטן - אך כדאי מרובע)
- צובעים או מצפים את הכרטיס בנייר בצבע אחד
- גוזרים מהבריסטול הצבעוני את האותיות **שבועות**, **מתן תורה**, מדביקים כל אות על כרטיס ומקשטים ומאיירים את האותיות.

אופן המשחק

- 2 ילדים יכולים לשחק במשחק זה או קבוצה מול קבוצה.
 - מרכיבים מילים אחרות מהאותיות ומעתיקים אותן על דף (אפשר להרכיב את המילים בוריאציות שונות).
- הערה:** במילה **שבועות** יש 6 אותיות ובמילה **מתן תורה** יש 7 אותיות, לכן אפשר באמצע המשחק או אחרי כמה דקות שנקבעו מראש להעביר את **תו** אחת לקבוצה השנייה כאשר התו נמצאת אצל הקבוצה אפשר להשתמש בה.

מתן תורה	שבועות
תן	שב
הר	שבוע
מנה	שבו
נס	שבת
מר	בועות
מרה	עוב
תור	
מתנה	
תת	

ה ה ר ת נ ת ת

↓
הקלף שעובר

ש ב ו ע ו ת

ה ר

מ נ ה

ת ו ר

ש ב

ש ב ו ע

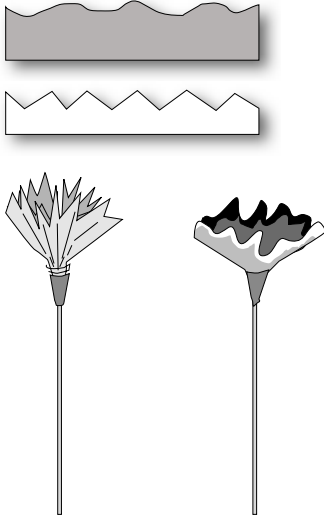
ש ב ת

2. הכנת פרחים

חג השבועות הוא חג הצמחייה. הירק והפרחים יקשטו את הבית בפרחים וסידור פרחים.

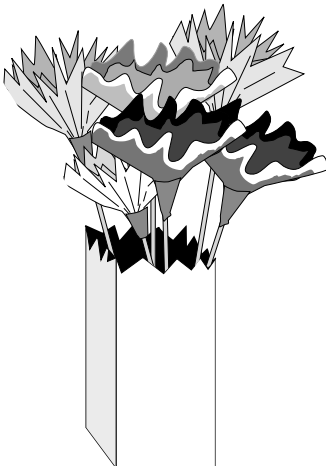
החומרים להכנת הכרטיסים

- מגבונים לחים
- שיפודים
- צבעי גואש + מכחול
- קופסת קרטון גבוהה (אפשר קרטון חלב)
- חוט תפירה או חוט דייגים או כל חוט חזק אחר.
- מספריים
- סרט (רצוי בצבע ירוק), 1/8 ספוג פרחים
- 2-1 כוסות חול או חצץ

אופן הכנת הפרחים

- כל חניך מקבל מספר מגבונים כמספר הפרחים שהוא יכין
 - מקפלים את המגבונים לשניים ובצד הפתוח גוזר בצורת פרח
 - מלפפים את המגבונים סביב השיפוד וקושרים חזק קודם עם חוט תפירה ועליו מקשטים בסרט (מכניים מספר פרחים).
 - צובעים את הקצה של הפרח בעדינות בצבעי גואש דליל דליל, כדאי בצבעי פרחים אדום, צהוב, כתום וכו'.
 - גוזרים את הקרטון של החלב מלמעלה בצורת פרחים או משולשים בקצה, צובעים את הקרטון גם בצבעי גואש.
 - כדאי למלא שליש מהקופסה בחול או בחצץ כדי לייצב את הקופסה.
 - מכניסים 1/8 מבלוק הספוג מעל החול או החצץ ומסדרים סידור יפה את הפרחים בתוך הספוג.
 - אפשר להשתמש בקופסה בצורה אופקת או אנכית.
- הערה:** לחניכים הבוגרים יותר אפשר לתת תמונות של רקפות, כלניות, אירוסים, סביונים וכו' כדי שישתכלו על צורתם - יגזרו ויצבעו אותם באותם צבעים.

3. סימניה לחומש

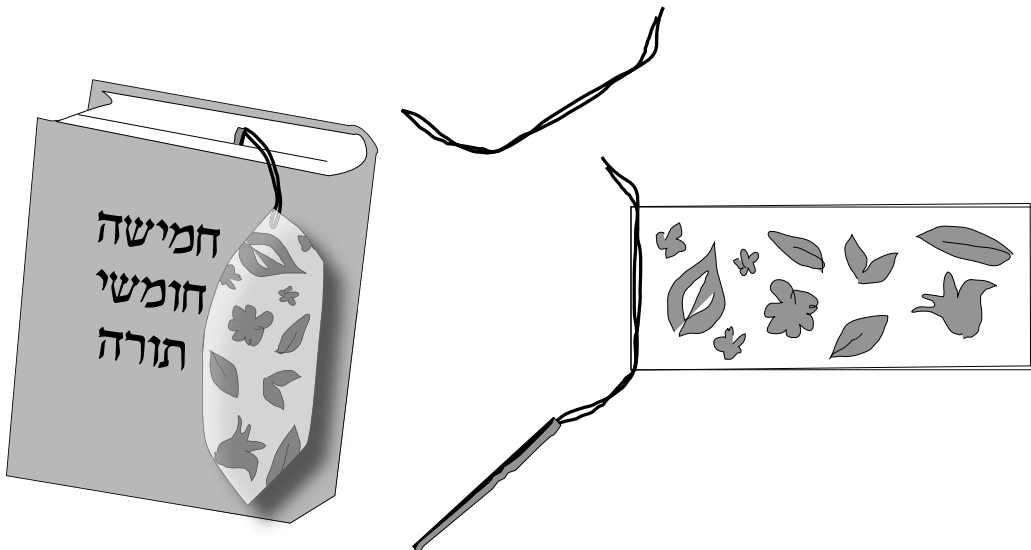
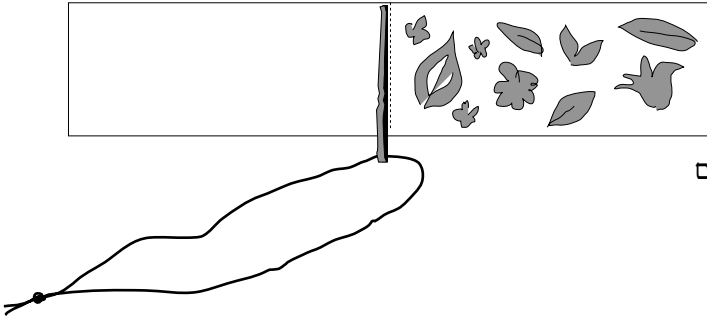
מתנה שאפשר להכין להורים, לאחים ולכל אחד לקראת חג מתן תורה.

החומרים להכנת הכרטיסים

- סיכת סבתא
- סלוטייפ רחב - 3-4 ס"מ
- עלים
- עלי כותרת צבעוניים או שיבולים
- חוט רקמה ומספריים.

אופן ההכנה

- משחילים לסיכת סבתא חוט רקמה באורך 10-15 ס"מ וקושרים את החוט
- מכינים עלי כותרת של פרחים, ורדים, עלים, פרחים מיובשים
- מכינים את הסידור שרוצים להדביק על השולחן
- פותחים את הסלוטייפ לרצועה באורך הרצוי 2 X כאשר הדבק הוא בצד העליון - כדאי ששני חניכים יעבדו יחד ויעזרו אחד לשני להחזיק את הסלוטייפ.
- מסמנים את החצי ומניחים את הפרחים רק על חלק אחד (לא משנה באיזה צד)
- מכניסים את החוט של הסיכה במקום הקיפול ומקפלים בעדינות את החלק השני מעל הפרחים, מהדקים היטב. את השאריות גוזרים, יוצרים צורה הנראית לנו כצורת עלה, פרח, מלבן וכו'.
- הסיכה נכנסת לתוך הדף לסימון והסלוטייפ עם הפרחים נופל החוצה כסימניה לחומש.

חומר אור-קולי

חדשות המרפ"ד התורני: מעתה ניתן לשאול פריטים מספריית ה-DVD המתפתחת במרפ"ד התורני.
פרטים בטל' 02-5601303.

א. חגי אייר

סרטי וידיאו (המצויים במרכזייה הפדגוגית התורנית) - מבחר

- "עמוד האש" ו"ארץ מולדת", "תקומה" (סדרות) ב-DVD.
- **חלום ישן מדינה חדשה** - 155 - מסידרת "קשת וענף" - הכיסופים לארץ ישראל, מעמד הכרזת המדינה.
- **ואיפה רן?** 898, 155 - מסידרת "קשת וענף" - תוכנית ליום הזיכרון לחללי מערכות ישראל.
- **ושבו בנים לגבולם** - 492, 55 (ר) - תיאור ההתפתחות של כפר עציון.
- **לידתה של ישראל** - 5213, 403 (צ.ע.) - על תולדות מדינת ישראל במאה העשרים.
- **בעיקבות ראשונים** - 794 - מאה שנות התיישבות (שירות הסרטים הישראלי).
- **שנות הכרעה** - 71 - סיפורה של הציונות מהרצל ועד להקמת המדינה (ההסתדרות הציונית).
- **השיבה לארץ המובטחת** - סרט ארכיון 745 - טלוויזיה כללית.
- **עץ או פלסטין** - סרט ארכיון 745 - טלוויזיה כללית.
- **אקסודוס** - 937 - (באנגלית עם כתוביות בעברית) - מאבקם של מעפילים ושל תנועות המחתרת בשלטון המנדט הבריטי עד להקמת מדינת ישראל.
- **אקסודוס** - 2009 - 5236 - סרט תיעודי על ההעפלה.
- **מגילת עצמאות** - 101 - תיאור המצב ביום ה באייר תש"ח (שירות הסרטים הישראלי).
- **בן גוריון - ארץ בה נחיה** - 531 - בן גוריון והעלייה ההמונית.
- **סודה של ארץ-ישראל** - 5254, 801 - סיפור האהבה הגדול בין עם וארץ דרך תקופות הפריחה, השממה הממושכת, המלחמות הרבות עד שיחרור ירושלים והבעיות האקטואליות - הרצאתו של הרב מרדכי נויגרשל - יהדות מזוית שונה.
- **לול** - 151 - אורי זוהר ואריק אינשטיין מדגימים בדרך היתולית בעיה רצינית - בעיית דעות קדומות.
- **תעלומת כג יורדי הסירה** - 63 - טלוויזיה כללית.
- **סיפורו של אלי כהן** - 5247, 1002 - BBC.
- **הסיפור האמיתי: האיסלם והשקפותיה בעולם** - 39 - טלוויזיה כללית.

- **תיאום כוונות - 5147.**
- **פרפר נחמד - לטייל בארץ-ישראל - 5153.**
- **סרטים ליום הזיכרון לחללי צה"ל - אגדת הל"ה - הם לא יתלו אותנו - 5162, 5373 - רועי קליין - הקרב על החרמון - דקר.**
- **עליית יהודי אתיופיה - יציאת אתיופיה - מבצע שלמה ועוד - 5346.**
- **סרטים ציוניים - חיי היהודים בארץ ישראל - 5249.**
- **סרטים ציוניים - חולמים ומגשימים - 5250.**
- **סרטים ציוניים - בונים ולוחמים - 5251.**
- **צמות - על העלייה מעיראק - עלילתי - 5377.**
- **רוח צה"ל - (ערכת סרטים למפקד) 750 - קצין חינוך ראשי.**
- **גיבורים בעל כורחם - 361, 362, 368 - הקומנדו הימי, שני טייסים, מנחם אנסבך.**
- **ששת הימים - 545 (כ.ר), 5211, 5212 - תיאור מלא ומפורט של מלחמת ששת הימים (שירות הסרטים הישראלי).**
- **מבצע יהונתן - 5208, 648 - סרט עלילתי על מבצע אנטבה (טלוויזיה כללית).**
- **מתקפה באנטבה - מבצע יהונתן (תעודי) - 5163.**
- **גינין - 107 - יומן מילואים - מבצע "חומת מגן" (טלוויזיה כללית).**
- **קוד אלקנה - 869 - תיאור החיים במכינה הקדם צבאית "בני דוד" בעלי (שירות הסרטים הישראלי).**
- **פיאות ירוקות - 1025 - על הנח"ל החרדי (טלעד).**
- **אפשר לעשות זאת / נועם - 586, 802 - הקשיים הכרוכים בשירות הצבאי של הצעיר הדתי בצה"ל - סיפור חייו ונפילתו של נועם כהן הי"ד.**
- **קרב בדרך לירושלים - 1948, 1076 - סיפורו של קרב בדרך לירושלים במלחמת תשי"ח (טלוויזיה כללית).**
- **סיפורה של ירושלים, הפריצה לעיר העתיקה, המאבק על הדרך לירושלים, שישה משירי ירושלים - 5278.**
- **מלחמת ששת הימים - ירושלים, שישה ימים בירושלים, אם אשכחך - 5281.**
- **הוא הלך בשדות - 1029 - מחזה על פי ספרו של משה שמיר (טלוויזיה כללית).**
- **אלטלנה - 255 - סיפורה של אוניית האצ"ל אלטלנה (טלוויזיה כללית).**
- **קישורים לאתרים ברשת ליום העצמאות (בעברית)**
- <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Toranit/HaverimLareshet/ChageyIsrael/Zikaron-Atzmaut.htm>
- **מקורות קצרים בענייני יום עצמאות**
- <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Toranit/MekorotNose/moadim/PamayGeula.htm>
- **מקורות קצרים בענייני יום ירושלים**
- <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Toranit/MekorotNose/moadim/Jerusalem.htm>

▪ קישורים ליום העצמאות ויום הזיכרון

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Toranit/HaverimLareshet/ChageyIsrael/Zikaron-Atzmaut.htm>

פירוט של חומר נוסף נמצא בקטלוג האור-קולי של האגף לתרבות תורנית שאפשר לצפות בו בכתובת:

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Toranit/Merkazia/ReshimatKalatot.htm>

ב. בנושאי חג השבועות, תורה שבעל-פה וערכים

סרטי וידיאו (המצויות במרכזייה הפדגוגית התורנית)

- **וזאת התורה** - (חטיבת ביניים) - 6, 5199 - חשיבותו של ספר התורה, דרכי הכנתו, כתיבתו ושימוש.
- **על מזוזות** - (חטיבת ביניים) - 7 - חשיבותן, דרכי הכנתן, כתיבתן ושימושן.
- **אמה של מלכות** - (יסודי) - 28, 160 (כ.ר.) (מסידרת "קשת וענף") - סיפורה של מגילת רות (הטלוויזיה החינוכית).
- **חפץ שווד ת"ת מורשה** - 5070.
- **לומד תורה** - 5077.
- **איך עושים תפילין** - 5228.
- **דין תורה בעולם העסקים כן או לא** - 5283.
- **שנים אוהזין - סוגיות תלמודיות** - 5336.
- **המשכן - בית המקדש** - 5354, 5374.
- **מהחל חרמש** - (יסודי) - 28, 160 (כ.ר.) (מסידרת "קשת וענף") - רב-גוניותו של חג השבועות (הטלוויזיה החינוכית).
- **שבעת המינים** - (על-יסודי) - 138 - משמעותם של שבעת המינים (שירות הסרטים הישראלי).
- **שלוש הרגלים** - (כל הגילים) - 170, 250 (ר) - פסח, שבועות וסוכות ומנהגם.
- **סמלים יהודיים** - (על-יסודי) - 136 - האומנים היהודיים עיטרו את תשמישי הקדושה בסמלים יהודיים שמקורם ברעיון הבריאה, גן עדן, ירושלים, המקדש, תוך שילוב צורות גיאומטריות בעלות משמעות סמלית ומיסטית הקשורה לתולדות עם ישראל (שירות הסרטים הישראלי).
- **היגענו למצוות** - (חטיבת ביניים) - 184 (כ.ר.) - בנושא בר/בת מצווה (הטלוויזיה החינוכית).
- **סידרת שניים אוהזין** - (חטיבת ביניים) - 41-47 - סוגיות התלמוד בהמחזה.
- **ומה אומר רש"י** - (יסודי) - 2 - לדמותו של רש"י (הטלוויזיה החינוכית).
- **רש"י** - (חטיבת ביניים) - 900 - לדמותו של רש"י - סרט מצוייר (טלעד).
- **עולם הישיבה** - (חטיבת ביניים) - 127 - הישיבה בעבר ובהווה.
- **ניגונים של מתמידים** - (על-יסודי) - 103 - הסרט מתאר את ה"מתמיד" בבית המדרש הישן, ליד העמוד, הנר ודף הגמרא, כפי שראה אותו ח"י ביאליק, ועל רקע שירתו. לעומתו, המתמידים של דורנו, השונים בעולמם הפנימי ובגישה לסביבתם אך מטרתם אחת היא - לימוד תורה (נהורה).

- **חגים ומועדים ומצוות בין אדם לחברו** - (על-יסודי) - 233.
- **רות** - (חטיבת ביניים) - (רוסית עם כתוביות בעברית) - 316 - סיפורה של רות הוא סיפור של חסד, של מסירות למשפחה ולעם ישראל (גשר).
- **חברים מהתנ"ך - רות** (חטיבת ביניים) - 1099 - על מגילת רות (ערוץ התכלת).
- **סמלים יהודיים ומצוות בין אדם למקום** - (חטיבת ביניים) - 216 - ספר תורה, תפילין, מזוזה, ציצית, בר/בת מצווה (הטלוויזיה החינוכית).
- **חגי ישראל** - 199 (ה).
- **משא ומתן באמונה** - (חטיבת ביניים) - 8, 161 (כ.ר.) - (מושגים ביהדות) - הלכות משא ומתן.
- **השב תשיבם** - (חטיבת ביניים) - 8, 161 (כ.ר.) - (מושגים ביהדות) - הלכות השבת אבידה.
- **חגים ומצוות** - (חטיבת ביניים) - 193 (ה).
- **סוגיות בהלכה** - (חטיבת ביניים) - 76 - הדגמת מקרים שונים של היזק כאשר שניים הולכים זה לקראת זה (פנטומימה) (מרכז מלטון).
- **מונחים בתלמוד** - 241 (קטעים מתוכניות "שניים אוזני").
- **שבועות** - (שיחה עם הרב מרדכי אלון) - 1031, 756.
- **חידוני תנ"ך** - (מבחר) - תוכניות מפיצוחים וחידון התנ"ך העולמי.
- **מיפגשי בראשית** - (סידרה בפרשת השבוע) - בהמחזה.
- **שבעים פנים** - (סידרה בפרשת השבוע) - ירון לונדון.
- **מבראשית** - (סידרת שיעורים בפרשת השבוע עם הרב מרדכי אלון).
- **שעשני אשה** - (על-יסודי) - 1031 - לימוד תורה לנשים - מעמד האשה ביהדות.
- **שבוע טוב** - (על-יסודי) - 992 - לימוד תורה לנשים (דיון) (הטלוויזיה הכללית).
- **שבועות - פסח** - (יסודי) - 936 - (מסידרת "רחוב סומסום").
- **בו"ל בפ"ש** - (חטיבת ביניים) - סידרת חידוני פרשת השבוע מפרשיות ספר בראשית ושמות (מעלה).

שקופיות + קלטת קול (גנוט)

- 3015 - חג השבועות + קלטת קול (גנוט)
- 3018 - חג השבועות - זמן מתן תורתנו (רדובן).
- 3034 - בית הכנסת והתפילה - ערכה.
- 3035 - ספרי תורה תפילין ומזוזות - ערכה.

קישורים לחג השבועות (בעברית)

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Toranit/HaverimLareshet/ChageyIsrael/shavuot htm>

פתרון לתשבץ אייר-סיוון

ת	ו	ר	ב	ר	מ	ע	ב	ר	ו	ת	י	ב
ג	ז		ה	ר	ו	ת	נ	ת	מ	ת	ב	ה
ר	י	ח	מ		ט	ל	ס		ש	מ	ו	ר
	ר	צ	ו	א		ו		ש	ו	ד	ק	
מ		ר	ת		א	נ	ש		נ	א	ח	
ב	ה	י		ש	ב		ת	ד		י	ד	ג
צ		מ	ו	ל	ה	ד	ע	ר	ש	ג		ה
ע	נ		ר	מ	ו	ע	ב	ג	ל		פ	ש
ע	ג	ת	ה	ש		ת		ש	י	ש	ק	ב
ו	ד	ו	ה		כ	נ	א		ה	ע	ד	ו
ע	ב	ר		ש	ר		ד	ה		ר	ת	ע
ד		ה	פ	ט		ת		ש	ל		ו	
ה	ל		י	נ	ש	ה	ט	ו	ח		ג	ת
	מ	ל	ה		מ	ו	ר		ת	פ	ל	
ק	ד	ה		ל	א	מ	נ	ח		ר	ג	ח
ל	א	ק	ז	ח	י		ר	צ	א	ש	ל	ב

פרשת בחוקותי

- 1) אם
- 2) ברית
- 3) גשם
- 4) הפרייתי, הרביתי
- 5) טוב, טמאה
- 6) נחשה (נחושת)
- 7) עיתם
- 8) צאן
- 9) רבבה
- 10) תקומה

פרשת במדבר

- 1) בכורות
- 2) דן
- 3) הנה, הלויים
- 4) חודש
- 5) מטה
- 6) יהודה
- 7) מנשה
- 8) סיני
- 9) גרשום, קהת, מררי
- 10) 603, 550

פתרון חידות - פרשיות החודש

פרשת אמור

- 1) ובא השמש
- 2) גרושה, זונה, חללה
- 3) דברי
- 4) ויקב
- 5) זר
- 6) יום הכיפורים
- 7) לבונה
- 8) המנורה
9. שנים עשר
- 10) תותירו

פרשת בהר

- 1) אחוזה
- 2) גואל
- 3) דרור
- 4) ועשיתם ואת ועשיתם, וישבתם
- 5) חצרים
- 6) ט = תשיעית
- 7) לויים
- 8) מדן
- 9) נזיר
- 10) "שבע שבתות שנים שבע שנים שבע..."

פרשיות נשא

- 1 אב, אם, אח, אחות
- 2 בריחים
- 3 חמישים
- 4 טמא מת
- 5 יברכך, וישמרך, יאר, ויחניך, ישא, אליך, וישם, שלום
- 6 קהת, כתף
- 7 נזיר
- 8 פקודיהם
- 9 קערת כסף
- 10 טמא, מתים, לשתות, ולספר שערו.

פרשת שלח לך

- 1 ארבעים
- 2 גר
- 3 חברון
- 4 טף
- 5 יששכר, יגאל (בן יוסף)
- 6 לילה
- 7 פארן
- 8 ציצית
- 9 קושש עצים
- 10 תכלת.

תשובות למשחק כוורת

1. אשת חיל.
ביכורים.
גרה.
דבקה בה.
ה' עמכם.
ו סיון.
זקנתי (מהיות לאיש).
חלה.
טבילה.
יהודה.
כליון.
לאה.
מחלון.
נשיקה.
ספירת העומר.
עשר שנים.
פרץ.
צבט.
קלי.
רעב.
שופטים.
תקווה.
2. אומנת.
בית לחם.
גיבור חיל.
דוד.
המר לי ה' מאוד.
ויהי.
זורה.
חמות.
טבלת (פיתך בחומץ).
יברכך ה'.
כלתה.
לחם.
מואב.
נעמי.
סוכות.
עצרת.
פסח.
ציון.
קרוב.
רחל.
שבועות.
תיקון ליל שבועות.
3. אלימלך.
באשר תלכי אלך.
גואל.
דל.
(גשי) הלום.
ויהי ולנעמי, ותאמר, ובועז.
זקני העיר.
חומץ.
טובה לך מעשרה בנים.
ישי.
כאיפה שעורים.
ל"ג בעומר.
מרא.
נכריה.
ספר תורה.
ערפה.
פלוגי.
ציוויתי.
קציר שעורים.
רות.
שכנות.
תמר.

פתרון - נמשלה התורה למים

"אם כנסת דברי תורה כדרך שכונסים המים בבור, לסוף שאתה זוכה ורואה את משנתך"

חגים ומועדים לששון ולשמחה

